

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

SOUČASNÝ HUDEBNÍ ŽIVOT V PLZNI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Marek Ajgl

Popularizace hudební kultury

Vedoucí práce: Mgr. Vít Aschenbrenner Ph.D.

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 2. dubna 2013

.....
vlastnoruční podpis

Chtěl bych tímto poděkovat vedoucímu práce Mgr. Vítu Aschenbrennerovi Ph.D. za cenné rady, trpělivost a čas, který mé práci věnoval.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	DIVADLO JOSEFA KAJETÁNA TYLA.....	4
2.1	HISTORIE DIVADLA V PLZNI.....	4
2.2	SOUČASNOST DIVADLA.....	7
2.3	SOUBORY DJKT	8
2.3.1	Činohra.....	8
2.3.2	Opera a operní orchestr	9
2.3.3	Muzikál & Opereta	11
2.3.4	Balet.....	12
3	PLZEŇSKÉ SBORY	14
3.1	POČÁTKY ČESKÉHO SBOROVÉHO ZPĚVU	14
3.2	DĚTSKÉ PĚVECKÉ SBORY	17
3.2.1	Plzeňský dětský sbor	17
3.2.2	Jiříčky	18
3.2.3	Javoříčky.....	18
3.2.4	Mariella, Sluníčka a Berušky	18
3.2.5	Sbor církevního gymnázia	19
3.2.6	Lahoda.....	20
3.3	SMÍŠENÉ SBORY.....	20
3.3.1	Česká píseň.....	20
3.3.2	Schola U Redemptoristů	20
3.3.3	Schola katedrály sv. Bartoloměje v Plzni	21
3.3.4	Canticorum.....	21
3.3.5	Schola od sv. Martina a Prokopa a Touchof Gospel.....	22
3.3.6	Nová Česká píseň	22
3.3.7	Dívčí akademický sbor Plzeň.....	23
3.3.8	PLUS.....	23
3.3.9	Komorní smíšený pěvecký sbor Vox Imperfecta a Schola při kostele Panny Marie Nanebevzaté v Plzni.....	24
3.3.10	Komorní sbor mládeže Ko.Mar	24
3.3.11	Komorní sbor českých muzikantů.....	25

4	KLUBOVÁ SCÉNA	26
4.1	DIVADLO POD LAMPOU	26
4.2	SALOON.....	27
4.3	BÍLEJ MEDVĚD	27
4.4	CÉČKO	28
4.5	ČERNÝ RACEK	28
4.6	ZACH'S PUB.....	29
4.7	CLUB JAM.....	30
4.8	JAZZ ROCK CAFÉ	30
4.9	U ŠESTI STRUN	31
4.10	HI-FI KLUB	31
4.11	INSPIRAL.....	32
4.12	HOUSE OF BLUES	33
4.13	MUSIC CLUB ANDĚL	33
4.14	MUSIC CLUB 100DOLLA	34
4.15	BUENA VISTA CLUB	34
5	FESTIVALY	36
5.1	SMETANOVSKÉ DNY	36
5.2	JAZZ BEZ HRANIC.....	37
5.3	ŽIVÁ ULICE DŘÍVE FESTIVAL NA ULICI.....	38
6	ZÁVĚR	40
7	RESUMÉ	42
8	LITERATURA	43
8.1	KNIŽNÍ PUBLIKACE	43
8.2	NOVINOVÉ ČLÁNKY	44
8.3	INTERNETOVÉ ZDROJE	45

1 ÚVOD

Tématem bakalářské práce je *Současný hudební život v Plzni*. Záměrem této práce bude zmapovat historii a současné kulturní dění v Plzni. V jednotlivých kapitolách bude vždy vypsán stručný, ale podrobný výčet informací, počínaje historií až po současnost. K mému zmapování jsem využil všech možných dostupných zdrojů (např. plzeňské knihovny, archiv DJKT, internet), ale i osobního kontaktu s majiteli klubů.

Co se týče struktury této bakalářské práce, budou definovány čtyři hlavní okruhy. První kapitola se zabývá Divadlem Josefa Kajetána Tyla jakožto hlavním divadle města Plzně. V tomto okruhu je nejprve nastíněna historie a rozvoj plzeňského divadla, dále je ve stručnosti popsána současná podoba a provoz. A následně jsou zde jednotlivě charakterizovány čtyři hlavní umělecké soubory (čínohra, opera a operní orchestr, muzikál a opereta, balet).

Ve druhé části bude zprvu popsán historický vývoj pěveckých sborů v Plzni, které jsou seřazeny chronologicky podle data vzniku. Dále se bude tato kapitola zabírat současnými pěveckými sbory, které jsou rozděleny na sbory dětské a sbory smíšené.

Třetí kapitola je zaměřena na plzeňskou klubovou scénu. Do této části budou zahrnuty především kluby, ve kterých se hrávalo, nebo stále hraje živá muzika. Konkrétně je zde popsáno patnáct hudebních klubů, které jsou seřazeny za sebou podle data jejich vzniku.

Poslední kapitola se věnuje plzeňským hudebním festivalům, avšak pouze těm nejdůležitějším a nejznámějším. Stejně jako v předchozích částech jsou jednotlivé festivaly seřazeny chronologicky za sebou, od nejstaršího po nejmladší.

Závěr pak patří zhodnocení přínosu hudebních činností, kterým se v této bakalářské práci věnuji, pro Plzeň a celý Plzeňský kraj. Rozsah Divadla J. K. Tyla, pěveckých sborů, hudebních klubů, či festivalů je totiž přeshraniční a ve spojení s projektem Evropské hlavní město kultury 2015 slibuje přísun turistů a zájem zahraničí o kulturu města Plzně. Evidentní přísun peněz do rozpočtu města bude jistě využit právě na obohacení kulturního života.

2 DIVADLO JOSEFA KAJETÁNA TYLA

Tato první část se zabývá nejprve historií a následně současnou podobou divadla. Obě tyto části zde budou popsány podrobně a zároveň stručně. Dále následuje část, která již vystihuje vývoj jednotlivých souborů divadla, tedy činohry, opery a operního orchestru, muzikálu a operety, a nakonec baletu.

2.1 HISTORIE DIVADLA V PLZNI

Historie plzeňského divadla v Plzni sahá do devatenáctého století. Plzeň sice do roku 1832 neměla žádné divadelní budovy, přesto se již v roce 1818 hrála první česká představení (podle Pražských novin z 29. dubna 1818 se v Plzni začala hrát skromná veselohra „*Roztržiti*“ od Kotzebueho a dne 11. května se hrálo dílo Emanuela Davida „*Osvobození Plzně od táboritů roku 1434*“¹), která se konala na různých místech, např. v rytířské síni na náměstí (tzv. „*Německý dům*“), ve velké síni radnice, v hostincích „*U zlatého orla*“, „*U arcivévody Ferdinanda*“ či „*U bílé růže*“. Tyto místnosti však časem přestaly stačit, a tak vznikla myšlenka postavit divadelní budovu. Tohoto nápadu se ujal purkmistr Martin Kopecký a Josef Vojtěch Sedláček, kteří se pokusili o následnou realizaci. Martin Kopecký zavedl sbírky a díky Josefu Vojtěchovi Sedláčkovi, který byl považován za iniciátora prvních kroků českého divadla v Plzni, se hrála představení konající se ve prospěch postavení nového divadla. Martin Kopecký chtěl nejdříve přizpůsobit k divadelním účelům obecní dům zvaný „*Stift*“, který stál na náměstí mezi radnicí a chrámem sv. Bartoloměje, ale jeho místnosti nestačily. Nakonec byla první divadelní budova v Plzni postavena na rohu dnešní Riegrovy ulice a sadů Pětatřicátníků dle návrhů Lorenza Sachttiho v roce 1832.² Poprvé se v této budově hrálo dne 12. listopadu 1832 a první české představení se zde konalo až 18. ledna 1835.³

V rozmezí let 1818 až 1848 se hrálo v Plzni nepravidelně a pozice českého divadla byla vratká. V roce 1819 se odehrálo celkem šest českých představení, roku 1822 se hrálo jen jedenkrát a v roce 1829 ochotníci uspořádali celkem tři představení a německá divadelní společnost zahrála dalších šest českých her. Roku 1847 se situace zlepšila a začalo se hrát hojněji než v předešlých letech. Proto také v tomto roce nastaly potíže se získáváním vhodných místností pro hraní. Plzeň sice měla již od roku 1832 vyhovující

¹ ŠTĚPÁNEK, V. *90 let stálého českého divadla v Plzni*, s. 7.

² ČIPERA, J. BALŠÁNEK, A. *Nové divadlo královského města Plzně*, s. 2.

³ *Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Historie* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/historie/>.

divadelní budovu, avšak tam se hrálo pouze německy. Podstatný obrat v českém divadelnictví v Plzni nastal teprve roku 1848, který se projevoval jak v početnosti představení, tak ve snaze dostat divadlo na vyšší úroveň.⁴ V této době pronikly poprvé na plzeňské jeviště hry Josefa Kajetána Tyla (např. „*Paní Marjánka*“, „*Paličova dcera*“, dramatické báchorky „*Strakonický dudák*“, „*Tvrdohlavá žena*“, „*Jiříkovo vidění*“, z historických her „*Kutnohorští havíři*“, „*Drahomíra*“, „*Jan Hus*“, či „*Žižka z Trocnova*“), díky nimž prošlo Plzeňské divadlo během několika málo let velkou proměnou. Divadlo však v padesátých letech stále neplnilo požadavky a cíle českého národa, jelikož mladá česká buržoasie byla příliš slabá, aby sobě či svému národu vybojovala postavení, které mu náleželo.⁵

V roce 1860 došlo k dalšímu rozvoji plzeňského divadla, které se konečně ustavilo jako stálé divadlo. Důležitou postavou byl nejdříve plzeňský obchodník a knihtiskař Ignác Schiebl, který se roku 1852 účastnil akce na získání plzeňského divadla pro Tyla. Mezi další příslušníky, kteří bojovali o české divadlo v Plzni, patřili Karel Kmínek, Adolf Feyerfeil, či Jan Kleissl. Nejvýznamnější z nich byl však Jan Kleissl, díky jeho protinávrhu v městském zastupitelstvu způsobil zřízení stálého českého divadla.⁶ V tomto období rovněž docházelo k boji mezi německou a českou buržoasií. V roce 1861 si česká strana vymohla, aby divadlo bylo zadáno české Zöllnerově společnosti a roku 1863 si Češi prosadili v městském zastupitelstvu usnesení, že divadelní budova bude sloužit jak německé tak české straně. Avšak kvůli německé nadvládě k pravidelnému střídání nedošlo. Německý ředitel Walburg-Wesetztky nechal zahrát v sezóně česká představení pouze z třetiny (cca 47 představení) a za českého ředitele Josefa Emila Kramuela bylo uspořádáno 49 českých představení. Roku 1865 byla hlavní divadelní sezóna vyhrazena již českým představením a od této doby (s výjimkou roku 1866/1867) sloužila divadelní plzeňská budova pouze českému divadlu.⁷

Od 1. listopadu 1865 začalo tedy tzv. období stálého českého divadla v Plzni. Za prvního ředitele byl zvolen Pavel Švanda ze Semčic, který uváděl díla ideově i umělecky zralejší, neboť chtěl divadlo povznést na výši soudobých národních možností. V jeho repertoáru byla zastoupena především Tylova zralá tvorba (např. dramatické báchorky, hry ze současného života či historická dramata). Vedle J. K. Tyla byl zde zastoupen i např.

⁴ ŠTĚPÁNEK, V. *90 let stálého českého divadla v Plzni*, s. 9.

⁵ Tamtéž, s. 12.

⁶ Tamtéž, s. 13.

⁷ Tamtéž, s. 15.

Josef Jiří Kolar a jeho dramata, František Věnceslav Jeřábek, nebo dílo Bozděchovo.⁸ Pavel Švanda zařadil do repertoáru rovněž světová díla. Svou první sezonu zahájil Shakespearovým „*Romeem a Julií*“ a dalšími shakespearovskými inscenacemi či Schillerovými dramaty. Hráli se také představitelé slavné klasicistické francouzské dramatiky jako Racine či Molière, ale i mladší klasikové evropského dramatu.⁹ Švandovi se podařilo všeobecným stylovým zaměřením i faktickou úrovní přiblížit plzeňské divadlo pražskému vzoru. Kladná charakteristika jeho činnosti však neplatila po celou dobu jeho působení, ale jen do počátku sedmdesátých let. Poté určitá díla začala ztrácet v repertoáru své dosavadní postavení, docházelo k výkyvům v počtu představení, k nedodržování smluv a závazků a dokonce došlo několikrát k přerušení Švandovy práce v Plzni. V letech 1875/1876, 1877/1878 a 1881/1882 až 1883/1884 bylo plzeňské divadlo v rukou jiných ředitelů a na konci sezóny 1884/1885 Švanda definitivně z Plzně odešel. Po jeho odchodu plzeňské divadlo nemohlo zhruba čtvrt století najít pevnou cestu. Od roku 1875, kdy Švanda poprvé přerušil svoji činnost v Plzni, se do roku 1902 změnilo vedení plzeňského divadla dvanáctkrát a vystřídal se zde celkem šest ředitelů.¹⁰

V roce 1902, konkrétně dne 27. září bylo otevřeno nové plzeňské městské divadlo, jehož provoz byl zahájen operou „*Libuše*“ od českého skladatele Bedřicha Smetany.¹¹ Autorem této budovy byl architekt Antonín Balšánek a novým ředitelem se stal Vendelín Budil, který zde působil deset let (1902 – 1912).¹² Během této doby mělo plzeňské divadlo národní úroveň a význam, jelikož naplňovalo historické možnosti národní divadelní kultury. Na jevišti se v tomto období objevilo několik Tylových dramát či Jiráskovy hry, které byly základem Budilova národního repertoáru. Ředitel také věnoval pozornost i ostatní dramatice. Nechal zde zahrát např. hru „*Naši furiantí*“ od Ladislava Stroupežnického, tragédii „*Jánošík*“ od Jiřího Mahena, „*Jan Výrava*“ od Františka Adolfa Šuberta, „*Gazdina roba*“ od Gabriely Preissové či „*Jiný vzduch*“ od Matěje Anstase Šimáčka.¹³ Divadlo si však nedokázalo natrvalo zachovat úroveň, které dosáhlo v tomto období. Uprostřed Budilovy doby se začaly hlásit o účast úpadkové vlivy a zájmy. V roce 1912 divadlo podlehlo náporu a tato umělecká a hospodářská krize donutila Budila k opuštění divadla. Po jeho odchodu nastalo dlouhé období kolísání (tzv. zápas mezi

⁸ ŠTĚPÁNEK, V. *90 let stálého českého divadla v Plzni*, s. 17.

⁹ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 - 1965*, s. 35.

¹⁰ Tamtéž, s. 39.

¹¹ Tamtéž, s. 41.

¹² KRÍŽ, F. *Město Plzeň*, s. 201.

¹³ ŠTĚPÁNEK, V. *90 let stálého českého divadla v Plzni*, s. 30.

pokrokem a zpátečnictvím).¹⁴ Úroveň divadla byla poměrně stabilní do roku 1926, poté však došlo k dalšímu zhoršení. V letech 1930 až 1933 nastala hospodářská krize a divadlo sestoupilo velmi hluboko, jelikož se muselo hodně uskrovnit v rozsahu své činnosti.¹⁵

Během druhé světové války se stal novým ředitelem Stanislav Langer, s nímž přišel do Plzně režisér Antonín Kurš. Tato změna přinesla divadlu nové a svěží prvky. Bohužel se to však stalo v době, kdy válečné poměry nedovolovaly větší rozmach, a tak období nového ředitele bylo jen krátkou epizodou. Na podzim roku 1944 bylo plzeňské divadlo okupanty uzavřeno.¹⁶ Po druhé světové válce došlo k razantní proměně repertoáru. Postupně se vracely české hry, které nacisté zakázali, a naopak zcela zmizela německá dramatika. V období 1948 – 1953 se nacházelo divadlo pod vedením Zdeňka Hofbauera, kterému se podařilo úspěšně rozšířit soubory a přivést do Plzně řadu mladých umělců. Po něm nastoupil do funkce Rudolf Kubáček (1954 – 1970), kdy došlo k modernizaci divadla (např. bylo zlevněné vstupné pro studenty k přilákání mladých lidí, začala se hrát zajímavější představení, apod.) a zároveň byl upraven název z předchozího označení „*Krajské oblastní divadlo v Plzni*“ na současný název „*Divadlo J. K. Tyla*“.¹⁷ V letech 1970 – 1971 postihla divadlo tzv. normalizace. Plzeňské divadlo bylo tehdy postiženo snad nejvíce ze všech českých divadel a v následujícím dvacetiletí se zde vystřídal sedm různých ředitelů.¹⁸

V současné době má divadlo J. K. Tyla velice dobrou pověst a již „*řadu let přesahuje díky svým inscenacím nejen hranice regionu, ale i hranice státu a získává divadlu stále více pravidelných návštěvníků také v německém příhraničí*“.¹⁹

2.2 SOUČASNOST DIVADLA

Divadlo Josefa Kajetána Tyla je nejdéle fungující profesionální divadlo v České republice, hlavní divadlo Plzeňského kraje a významná kulturní památka města Plzně. Velké divadlo bylo postavené v roce 1902 architektem Antonínem Balšánkem a v roce 1965 vzniklo Komorní divadlo. „*Částečným řešením provozních problémů divadla bylo posláze otevření provizorní přístavby v dubnu roku 1980, kde kromě zkušeben, baletního a*

¹⁴ ŠTĚPÁNEK, V. *90 let stálého českého divadla v Plzni*, s. 35.

¹⁵ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 50.

¹⁶ Tamtéž, s. 52.

¹⁷ VIKTORA, V. FICTUMOVÁ, Z. *Divadelní tradice Plzně od 19. století do současnosti*, s. 13.

¹⁸ WEIMANN, M. *Předmluva*. In *Divadlo J. K. Tyla*, s. 8.

¹⁹ *Divadlo Josefa Kajetána Tyla 2005-2010 : 1865-2010 – 145 let českého divadla v Plzni*, s. 7.

*sborového sálu vznikla také nové studiová scéna v Klubu.*²⁰ Koncem devadesátých let 20. století město řešilo otázku rekonstrukce již nevyhovujícího Komorního divadla a jeho přístavby. Realizaci schválilo zastupitelstvo města Plzně v březnu 2012. Provoz v novém divadle by měl být zahájen na začátku sezóny 2014/2015.²¹

DJKT jako takové tvoří čtyři umělecké soubory, které produkují zhruba 500 představení ročně. Kromě samotných divadelních inscenací divadlo nabízí i jiné zajímavé akce jako např. letní prohlídky budovy Velkého divadla, koncerty nebo výstavy.²²

2.3 SOUBORY DJKT

Divadlo Josefa Kajetána Tyla je divadlem čtyřsouborovým, čímž je u nás specifické. Existence čtyř souborů, tzn. činohry, opery, operety a muzikálu, baletu, patří k plzeňským tradicím. V dnešní době mají všechny čtyři soubory vyrovnaný význam i úroveň. Z historického hlediska však přetrvávala na prvním místě především prestiž činohry.²³

2.3.1 ČINOHRA

Počátky činohry sahají již do doby, kdy se na našem území konala první představení. Historie plzeňské činohry je úzce spjata s historií plzeňského divadelnictví, kdy bylo v roce 1818 v Plzni uskutečněno první novověké české představení německé hry „*Roztržit*“.²⁴ Největší rozmach činohry však nastal až roku 1902, kdy se ředitelem stal činoherec Vendelín Budil. Během deseti let, ve kterých působil jako ředitel divadla, učinil činohru předním souborem. Díky jeho přístupu k hraní a pravidelným celoročním sezónám přivedlo divadlo do Plzně řadu umělců. Vendelín Budil dokázal tyto členy činohry vyburcovat k maximálním hereckým výkonům, a tak se velká část z nich stala předními herci divadelních scén. Celkově se Budilovo desetiletí lze nazvat také jako škola českého herectví, protože se zapsalo do dějin v dramatickém umění.²⁵ Dalším významným

²⁰ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. *Současnost* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/soucasnost/>.

²¹ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. *Současnost* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/soucasnost/>.

²² Divadlo J. K. Tyla v Plzni. *Současnost* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/soucasnost/>.

²³ Divadlo Josefa Kajetána Tyla 2005-2010 : 1865-2010 – 145 let českého divadla v Plzni, s. 7.

²⁴ CALTOVÁ, M. *Historie plzeňské činohry*. In DUDÁK, V. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 655.

²⁵ ČEPELÁK, V. *Dějiny Plzně II.*, s. 215.

ředitelem plzeňského divadla byl Karel Veverka, který začal uvádět nové inscenace ze současného světového repertoáru. V období, kdy Veverka působil v ředitelské funkci, se zásluhou Josefa Skupy rozvinula moderní scénografie. Změna nastala roku 1954, kdy se na šestnáct let stal ředitelem Rudolf Kubáček. Ten přenechal odpovědnost za provoz souborů jednotlivým uměleckým šéfům. Prvním šéfem činohry za ředitele Kubáčka se stal Luboš Pistorius, který v letech 1953 až 1960 inicioval řadu nových her českých autorů.²⁶ V roce 1965 bylo v Prokopově ulici nově otevřeno Komorní divadlo Tylovou činohrou „*Tvrdohlavá žena*“. Díky otevření těchto nových prostor mohla činohra rozšířit svůj počet představení, protože se Komorní divadlo zaměřilo především na činohru.²⁷ Nejrozšířenější část repertoáru režíroval Ota Ševčík, který byl šéfem činohry v letech 1971 – 1980 a 1982 – 1989. Ševčík v činohře uplatňoval široký žánrový rejstřík a dokázal herce dovést k strhujícím výkonům (např. ve hrách „*Večer tříkrálový*“, „*Příběh koně*“, či „*Coriolanus*“).²⁸ V době za ředitele Mikuláše Krotkého (1977 – 1984) bylo Velké divadlo rekonstruováno, a tak byl činoherní soubor nucen opustit tyto prostory a přemístit se do Komorního divadla či jiných náhradních prostor, ve kterých byla častokrát použita hudba pouze z magnetofonu.²⁹ V roce 1987 nastoupil do souboru činohry režisér Jan Burian, který byl šéfem činohry v sezónách 1989 – 1991. Na jeho pozici nastoupil v roce 1992 Pavel Pavlovský, který byl po třicet let představitel předních rolí (např. „*Hamlet*“, „*Richard III.*“, „*Cyrano*“) a je nositelem ceny Thálie za nejlepší herecký výkon v roce 1993.³⁰

2.3.2 OPERA A OPERNÍ ORCHESTR

Počátky plzeňské opery sahají až do roku 1832, kdy byla otevřena nová budova městského divadla. V této době se však hrály pouze části oper. Pravidelná operní představení vznikla až v roce 1868, kdy se český soubor v čele s Pavlem Švandou osamostatnil. Opera zahájila svoji činnost dne 28. září 1868 Verdiho „*Trubadúrem*“, a rok poté (dne 30. října 1869) se poprvé hrála první česká zpěvohra „*Prodaná nevěsta*“, která se stala jedním z nejdražších klenotů českého operního umění.³¹ V době, kdy Švanda v důsledku kapitálové krize z Plzně odešel, celkově opera ustoupila a začala převládat

²⁶ CALTOVÁ, M. *Historie plzeňské činohry*. In DUDÁK, V. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 656.

²⁷ DOUŠA, J. *Dějiny Plzně v datech*, s. 472.

²⁸ CALTOVÁ, M. *Historie plzeňské činohry*. In DUDÁK, V. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 657.

²⁹ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda*, s. 112.

³⁰ CALTOVÁ, M. *Historie plzeňské činohry*. In DUDÁK, V. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 657.

³¹ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 60.

opereta. V letech 1881/1884 za ředitele Františka Pokorného opera dokonce stagnovala. Až když se ujal vedení Jan Pištěk, tak se plzeňská opera zlepšila. Poté, co bylo roku 1902 divadlo otevřeno, bylo uvedeno celkem osmnáct oper, z toho devět českých.³² Avšak koncem Budilova období nastala ekonomická a umělecká krize. Zvýšené nároky zaměstnanců vyústily v prosinci 1911 ve stávkou orchestru a nejvíce postiženou se stala právě opera. V této době se stal novým ředitelem Karel Veverka, který si s šéfem opery Václavem Talichem kladli za cíl vrátit opeře umělecký standard. Po vypuknutí první světové války se však opera ocitla v další krizi. V letech 1914/1915 byl vzestup opery zastaven válečnými událostmi a soubor opakovaně rozpuštěn. I přes tehdejší problémy se opera v této době držela na kvalitní úrovni.³³ V roce 1922 se ujal divadla Bedřich Jeřábek, za jehož ředitelování měl orchestr celkem 37 členů. To byl největší počet stálých příslušníků v období 1868 - 1945. Od roku 1926, kdy se stal opět ředitelem K. Veverka, se dramaturgie více zaměřovala na německou operu a obecně na romantická a veristická díla. Naopak česká klasika a česká soudobá opera byla uváděna jen příležitostně. Na počátku třicátých let zasáhla tvorbu plzeňské opery hospodářská krize. V této době došlo k velkému úpadku divadelního umění. Přesto však nový ředitel Ota Zítek dokázal v tomto období udržet provoz v divadle a tím zachránit členy před nezaměstnaností. Teprve od roku 1934 nastalo zlepšení divadelních poměrů, ale počet zkoušek v opeře byl stále omezen jen na nezbytné minimum. Do průběhu sezóny roku 1942 zasáhla na sklonku května zběsilost nacistů po atentátu na Heydricha, a proto bylo české divadlo s okamžitou platností na sedm týdnů uzavřeno. V divadelní práci se začalo pokračovat až 16. července 1942.³⁴ V roce 1948 se stal novým ředitelem Zdeněk Hofbauer. Operní repertoár se nadále držel tradičního modelu. Byla protěžována především díla Smetanova, Dvořákova a Janáčkova. Druhou linii tvořily opery Verdiho, Čajkovského či Musorgského.³⁵ Po roce 1955 prošla opera významnými vývojovými změnami, kdy se dokázala vymanit ze svazujících dramaturgických a inscenačních směrnic. V jubilejní sté sezóně (od založení stálého českého divadla v Plzni) se operní soubor věnoval zcela české hudbě. Kromě Smetanovy „*Libuše*“ zde byly nově inscenovány např. Janáčkovy „*Příběhy lišky Bystroušky*“ či Fibichova „*Šárka*“.³⁶ Následující léta 1975 – 1985 představovala pro operu vůbec nejsložitější období v dějinách plzeňské opery. „*Důvodem byla rekonstrukce budovy*

³² *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 63.

³³ *Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Opera* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/opera/profil-souboru/>.

³⁴ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 68.

³⁵ *Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Opera* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/opera/profil-souboru/>.

³⁶ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 72.

*Velkého divadla, která znamenala na několik let ztrátu dosud jediného provozovacího prostoru.*³⁷ Celé toto desetiletí bylo v dějinách plzeňské opery obdobím zkoušek vyzrálosti souboru a jeho odolnosti vůči podmínkám, které pro jeho činnost nebyly příznivé. 15. únor 1986 však tuto etapu ukončil a brány Velkého divadla byly otevřeny premiérou opery „*Prodaná nevěsta*“.³⁸

2.3.3 MUZIKÁL & OPERETA

Operetní tituly se objevují na repertoáru plzeňského divadla již od jeho počátku v šedesátých letech 19. století.³⁹ V první zpěvoherní sezóně roku 1868/1869 se opereta ocitla zcela ve stínu opery, jak počtem inscenovaných děl, tak i počtem představení. Podprůměrnou úroveň měla i v letech 1881/1884 za ředitele Pokorného, kdy orchestr ani sólisté nestačili jak kvalitou, tak kvantitou na francouzské a vídeňské operety. Opereta dosáhla větších úspěchů v sezóně 1886/1887, kdy se stal novým kapelníkem Karel Kovařovic.⁴⁰ V letech 1900/1902 dokonce měla opereta nepatrnou převahu nad operou v počtu svých představení. Poté v prvním desetiletí svého působení v divadle začala značně ustupovat do pozadí proti činohře a opeře. Dokonce po smrti dirigenta Kotta, jeho nástupce Bastl s Budilem inscenovali v sezóně 1906/1907 jen čtyři operetní představení, což byl nejmenší počet, jakého bylo v dějinách plzeňského divadla dosaženo. „*S příchodem nového divadelního ředitele Karla Veverky (podzim 1912) se od základu změnil umělecký soubor i dramaturgická linie zpěvohry.*“⁴¹ V první válečné sezóně 1914/1915 počet operetních večerů přibyl, jelikož lidé se snažili během této doby aspoň na chvíli zapomenout na vážnou situaci, kterou válka bezesporu byla. Poté byl roku 1916 divadelní orchestr rozpuštěn a operety se vůbec nehrály. Avšak v následujících třech sezónách (1916–1919) byla činnost obnovena a opereta si vybojovala přední místo v repertoáru. V prvních letech buržoazní republiky, kdy v ředitelské funkci vystřídal Veverku Josef Fišer, se stala dokonce opereta silným, umělecky vyspělým souborem.⁴² Po roce 1945, kdy se život celé naší společnosti politicky i ekonomicky změnil, získala opereta, stejně jako celé divadelnictví, velkou materiální podporu. Celkově se operetní soubor osamostatnil až

³⁷ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Opera [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/opera/profil-souboru/>.

³⁸ POMAHAČ, J. Divadlo J. K. Tyla v Plzni 1975 – 1985, s. 61.

³⁹ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Muzikál a opereta [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/muzikal/profil-souboru/>.

⁴⁰ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 78.

⁴¹ Tamtéž, s. 79.

⁴² Tamtéž, s. 80.

v roce 1954 pod vedením skladatele a dirigenta J. O. Karla, který vrátil přechodně do repertoáru klasickou operetu.⁴³ V dnešní době je plzeňská opereta schopna plnit náročné požadavky moderního jevištního stylu a také realizovat novou operetní dramaturgii. „*Stojí nejen ve svém divadelním prostředí vedle činohry, opery a baletu jako jejich rovnocenný partner, ale patří svou profesionální vyspělostí především v oboru komorního typu moderní hudební komedie mezi nejlepší operetní soubory v republice.*“⁴⁴

2.3.4 BALET

Začátky historie plzeňského baletu sahají do poloviny šedesátých let 19. století. Činnost byla až do roku 1945 skromná, balet totiž plnil většinou povinnost k operám a operetám. První baletní představení přivezla společnost Pavla Švandy ze Semčic v podobě velkých tanečních féerií. Jednalo se např. o pohostinské vystoupení „*Kouzelné cestování*“ či v sezóně 1889/1890 byla uvedena populární baletní inscenace „*Královna loutek*“ od J. Bayera.⁴⁵ Skutečná historie plzeňského baletu však začíná až ve 20. století, v nové divadelní budově.⁴⁶ V letech 1902 až 1912 zde působila baletní mistryně Jana Freisingerová se dvanáctičlenným sborem. S tímto souborem nastudovala během své působnosti několik samostatných baletních představení, při kterých pomáhala především činohra a opera. Období první republiky nepřineslo ohledně plzeňského divadelního souboru žádné změny. Balet nadále zůstal stínem ostatních divadelních žánrů, chyběly zde vyzrálé umělecké osobnosti a početně silný soubor. Na postu šéfa se vystřídal celkem dvacet choreografů, žádný z nich v divadle nevydržel déle než dvě sezóny. Výjimkou byl Vladimír Smetana, který zde setrval tři roky. Balet až do května 1945 byl neambiciózní a umělecky nenáročný, který neměl nikdy více než tři mužské tanečníky. Avšak po skončení druhé světové války došlo ke zlomu a plzeňský balet se začal rozvíjet.⁴⁷ Po roce 1948 se divadlo stalo krajskou scénou, což přineslo zlepšení ekonomických i tvůrčích možností. Pevné profesionální základy dal souboru choreograf Josef Škoda v období 1948 až 1951, který rozšířil soubor, a posílil zejména pánskou složku.⁴⁸ Dalším významným mezníkem baletních dějin Plzně byl nástup Jiřího Němečka na místo šéfa baletu. Dramaturgie jeho éry

⁴³ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. *Muzikál a opereta* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/muzikal/profil-souboru/>.

⁴⁴ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 83.

⁴⁵ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. *Balet* [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/balet/profil-souboru/>.

⁴⁶ VAŠUT, V. *Plzeňský balet*. In *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 84.

⁴⁷ *Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965*, s. 85.

⁴⁸ Tamtéž, s. 86.

byla stavěna na Škodových základech. Mezi klasická díla vnesl také díla světového a zejména sovětského repertoáru.⁴⁹ Po Němečkovi nastoupil Luboš Ogoun. Jeho počátky byly těžké, jelikož plzeňský soubor nesl velice těžce Němečkův odchod a dosti dlouho se díval na Luboše Ogouna jen jako na náhradníka, nikoliv jako na jeho pokračovatele. Ogoun však nakonec učinil pro plzeňský balet mnoho. Dal mu velmi pevné technické základy, skutečnou taneční profesionalitu, vychoval řadu nových sólistů a dal mu nové vývojové směřování. Na této dráze pokračovala v letech 1961/1967 i jeho nástupkyně Věra Untermüllerová.⁵⁰ V následujících letech 1975 – 1985 se balet, stejně jako ostatní soubory, musel vypořádat s rekonstrukcí divadla a musel se přizpůsobit zmenšeným prostorám. Když provizorium skončilo a Velké divadlo opět otevřelo, balet pro tuto slavnost připravil inscenaci „*Romeo a Julie*“.⁵¹ Baletní soubor se celkově přes všechny problémy a překážky ukázal vždy jako homogenní, ukázněný umělecký celek. Ukázal svoji píli a talent.⁵²

⁴⁹ Divadlo J. K. Tyla v Plzni. Balet [online]. Dostupné z: <http://www.djkt-plzen.cz/cz/balet/profil-souboru/>.

⁵⁰ Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965, s. 88.

⁵¹ BRODSKÁ, B. Balet. In POMAHAČ, J. a kol. Divadlo J. K. Tyla v Plzni 1975 – 1985.

⁵² Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965, s. 89.

3 PLZEŇSKÉ SBORY

Tato kapitola týkající se Plzeňských pěveckých sborů se bude zabývat konkrétní historií sborového života v Plzni. Nabídne i pohled na nynější pěvecké sbory, které v Plzni působí.

3.1 POČÁTKY ČESKÉHO SBOROVÉHO ZPĚVU

V dubnu roku 1861 se v Plzni zrodil první pěvecký sbor Hlahol tvořený plzeňskými amatérskými zpěváky. Prvním sbormistrem tohoto sboru se stal Jan Sinkule. Zajímavostí je, že oficiální stanovy spolku byly schváleny až rok po jeho zrodu v říjnu roku 1862. Velkým přínosem pro sbor byl na podzim roku 1864 příchod Hynka Pally do funkce sbormistra. V čele s Pallou měl sbor velký potenciál rozvinout své schopnosti k dokonalosti. Pallovi vypomáhal učitel hry na klavír a zpěvu Jindřich Pech a básnířka Eliška Krásnohorská vlastním jménem Alžběta Pechová žijící v té době v Plzni. V druhé polovině 19. století byl Hynek Palla jednou z nejvýznamnějších osobností plzeňského hudebního života. Jako skladatel se věnoval všem možným hudebním žánrům a dosáhl vysoké umělecké úrovně.⁵³ „*Již v roce 1866 napsal jednu z prvních velkých českých kantát pro smíšený sbor a orchestr „Noc nad Vltavou“ na verše své švagrové Elišky Krásnohorské.*“⁵⁴ Plzeňský Hlahol pod Pallovým vedením využil svůj potenciál a stal se elitou mezi českými sbory. Divadlo si jej zvalo jako výpomoc do sborových scén, pravidelně organizoval samostatné koncerty, ve kterých byly často slyšet skladby od Antonína Dvořáka atd. Na samém zrodu byl Hlahol výhradně sbor mužský, avšak po sérii úspěchů se rozvinul ve sbor ženský a později také smíšený.⁵⁵ Velký krok kupředu znamenalo pro Hlahol založení tzv. Pařížského odboru plzeňského Hlaholu v roce 1896. Tento odbor byl tvořen pouze muži, konkrétně jej tvořilo 25 zpěváků, kteří se měli zúčastnit mezinárodní pěvecké soutěže v Paříži. Tato soutěž se měla konat v roce 1900 a tak sbor čekaly velké přípravy.⁵⁶ Pařížský odbor však potřeboval někoho, kdo by se postaral o jeho vedení a tohoto úkolu se zhostil Norbert Kubát. První známky úspěchů se dostavily v podobě pozitivních hodnocení ze strany kritiky. Dalšími úspěchy byla řada vítězství v pěveckých soutěžích a nakonec naprosté vítězství v hlavní soutěži v Paříži.

⁵³ ČEPELÁK, V. a kol. *Dějiny Plzně II. – od roku 1788 do roku 1918*, s. 142.

⁵⁴ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 53.

⁵⁵ Tamtéž, s. 53.

⁵⁶ BOKŮVKOVÁ, V. a kol. *Z hudebního života západních Čech 1. díl*, s. 6.

Pařížský odbor Plzeňského Hlaholu byl prvním českým pěveckým sborem, který si vydobyl slávu v zahraničí.⁵⁷

Dalším zajímavým datem ve vývoji plzeňských sborů byl 27. duben roku 1873, kdy byla v Plzni založena dělnická beseda. V této besedě, která sloužila jako první odborové sdružení dělníků, se uskutečnil první pokus o koncentraci zpěváků z řad dělníků. „*Již 7. srpna 1873 byla podána žádost k sestavení Pěveckého odboru Dělnické besedy a 13. října téhož roku, po schválení stanov, byl vytvořen mužský sbor Dělnické besedy.*“⁵⁸ Později se Pěvecký odbor Dělnické besedy přejmenoval na spolek Palla, podle Hynka Pally, který měl svým cítěním i sociálním původem blízko k dělnické třídě.⁵⁹

Po dlouhou dobu se na špici mezi plzeňskými mužskými pěveckými spolky držel spolek Smetana. Převážnou část pěvců tvořili zpěváci z Pařížského odboru plzeňského Hlaholu.⁶⁰ Tito tzv. přeběhlíci se po svém slavném vítězství Pařížské soutěže nechtěli vrátit do svého mateřského sboru. Pěvecký spolek Smetana koncertoval díky své úspěšnosti po celých západních Čechách, a také v zahraničí, odkud si odnášel řadu dalších velkých úspěchů.⁶¹

V roce 1901 v Plzni vzniká nový mužský dělnický pěvecký sbor Hřímaly. Začátky však sbor neměl vůbec lehké, jelikož se řadě sbormistrů, kteří se zde vystřídali, práce se spolkem vůbec nedařila. Proto se sbor Hřímaly roku 1934 dokonce spojil s Hlaholem. Spolupráce obou sborů však nebyla ani pro jeden výhodná, a tak se Hřímaly znovu osamostatnil. Nového vedení se ujal sbormistr Emil Vlček, kterému se i v těžkých dobách okupace a nástupu komunistů práce se sborem dařila. Po jeho odchodu však opět nastaly komplikace a tak se Hřímaly naposledy spojil se sborem Smetana, aby nakonec svoji činnost ukončil.⁶²

Dalším dělnickým pěveckým sborem vzniklým v první polovině 20. století byl spolek Bendl. Tento sbor vznikl přesněji v roce 1919, krátce po první světové válce.⁶³ Bendlovi se již od svého zrodu dařilo poměrně velmi dobře a za krátkou dobu se k výhradně mužskému obsazení připojil také ženský oddíl. Díky tomu vznikl smíšený sbor,

⁵⁷ DOUŠA, J. *Dějiny Plzně v datech od prvních stop osídlení až po současnost*, s. 164.

⁵⁸ ČEPELÁK, V. a kol. *Dějiny Plzně II. – od roku 1788 do roku 1918*, s. 144.

⁵⁹ Tamtéž, s. 144.

⁶⁰ DOUŠA, J. *Dějiny Plzně v datech od prvních stop osídlení až po současnost*, s. 165.

⁶¹ ANDERLE, J. a kol. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 653.

⁶² FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 92.

⁶³ BRICHTA, V. a kol. *Dějiny Plzně III. – Od roku 1918 do roku 1948*, s. 223.

který se roku 1938 spojil s pěveckým sborem skupiny slévačů. Ke konci své působnosti se sbor rovněž spojil se sborem Smetana.⁶⁴

Ve stejném období jako vznikl spolek Bendl, se zrodil mužský pěvecký sbor Čech založený sbormistrem Norbertem Kubátem. Za Kubátova vedení se spolek Čech těšil velmi dobré umělecké úrovni, avšak po jeho smrti roku 1935 sbor zanikl.⁶⁵

Velmi krátkou životnost měl mužský sbor Jindřich, o kterém se bohužel nedochovaly žádné další informace.⁶⁶

V roce 1934 vzniklo Pěvecké sdružení západočeských učitelek, které založil učitel ženského učitelského ústavu v Plzni Ondřej Vany. „*Sbor, který záhy dosáhl znamenité úrovně, se již po čtyřech letech spojil s Pěveckým sdružením západočeských učitelů založeným jen o několik let dříve Josefem Bartovským na mužském učitelském ústavu.*“⁶⁷ Funkce sbormistra nově vzniklého smíšeného pěveckého útvaru se ujal právě Bartovský. Vrcholu dosáhl sbor v 50. letech.⁶⁸

V době německé okupace řada sborů pozastavila svoji činnost. Bohužel ani po roce 1945, kdy došlo k osvobození ČSR, se nevzchopily a zcela zanikly. Jen málo z českých spolků si dokázalo uchovat svoje renomé a pokračovat pro umělecká tělesa ve zhoršených podmínkách. Nový politický režim se totiž o jejich veřejně prospěšnou a hudebně výchovnou činnost nezajímal a tak byly jedem po druhém odsouzeny k zániku.⁶⁹

Prvním plzeňským sborem založeným roku 1954 po tzv. sborové krizi byl komorní smíšený sbor Česká píseň. Sbor, jehož zakladatelem byl Zdeněk Lukáš, měl ze začátku plnit funkci spoluúčinkování v rozhlase a uvádění pořadů lidových písní. „*Ovšem úroveň tohoto pěveckého sboru brzy přesáhla hranice rozhlasového vysílání a sbor začal připravovat vedle písní lidových také sborové skladby především soudobých tvůrců.*“⁷⁰ Tyto skladby pak Česká píseň hrála především v Plzni, ale i mimo ni na velmi kvalitní až profesionální úrovni. Časem se sbor Česká píseň stal nejúspěšnějším sborem v celé republice.⁷¹

⁶⁴ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 92.

⁶⁵ BOKŮVKOVÁ, V. a kol. *Z hudebního života západních Čech 1. díl*, s. 14.

⁶⁶ BRICHTA, V. a kol. *Dějiny Plzně III. – Od roku 1918 do roku 1948*, s. 223.

⁶⁷ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 92.

⁶⁸ BRICHTA, V. a kol. *Dějiny Plzně III. – Od roku 1918 do roku 1948*, s. 223.

⁶⁹ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 125.

⁷⁰ FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 125.

⁷¹ ANDERLE, J. a kol. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 654.

Roku 1962 vznikl Plzeňský ženský komorní sbor. Již od svého zrodu se sbor orientoval na interpretaci soudobé hudby, přičemž díky jeho vysokým kvalitám mu řada autorů svěřila k provedení své skladby. S nespočtem úspěchů sbor vystupoval i v zahraničí a na krajských festivalech vyhrál řadu ocenění nejvíce právě za provádění soudobé hudby.⁷²

Z ženských sborů dosáhl mimořádné úrovně pěvecký sbor Pedagogické fakulty, který byl založen roku 1964 Jaromírem Kloboukem. Tento sbor tvořily zejména studentky oboru hudební výchova a svými kvalitami se zařadil mezi celostátně uznávané pěvecké sbory. Sbor také často pořádal výchovné koncerty pro mládež. V průběhu se řízení sboru ujal Zdeněk Vimr, za jehož vedení si sbor uchoval svoji věhlasnou pověst. Později se čistě ženský sbor transformoval na sbor smíšený.⁷³

Začátkem 70. let se po letech znovu objevil zájem o sborový zpěv.⁷⁴

3.2 DĚTSKÉ PĚVECKÉ SBORY

3.2.1 PLZEŇSKÝ DĚTSKÝ SBOR

Plzeňský dětský sbor se stal ihned po svém založení reprezentačním sborem města Plzně. Působí zde již od roku 1980, kdy byl založen sbormistryní Mgr. Hanou Fridrichovou a klavíristkou Mgr. Alenou Tupou. Ve svém repertoáru má hudbu všech žánrů, např. slavné muzikálové melodie, lidové písně z různých zemí, či skladby současných autorů. Svých kvalit dosáhl díky mnoha uznání, ocenění na soutěžích a festivalech. Roku 2005 pozici sbormistryně vystřídala Mgr. Bedřiška Koželuhová a na klavír nově doprovází Jaroslava Smoláková a Daniela Pytelková. V současné době zpívá ve sboru celkem 70 dětí z plzeňských škol, které jsou ve věku 12 až 20 let. Plzeňský dětský sbor se rozděluje na tři přípravná oddělení – Mateřídoušky pro předškolní děti, Notičky pro 1. a 2. třídu a Javoříčky pro 3. až 5. třídu. Již řadu let se sbor těší ze spolupráce s Divadlem Josefa Kajetána Tyla a Plzeňskou filharmonií.⁷⁵ „V posledních letech sbor úspěšně

⁷² FIALA, J. *Západočeská vlastivěda – hudba*, s. 128.

⁷³ Tamtéž, s. 127.

⁷⁴ Tamtéž, s. 126.

⁷⁵ PLZEŇSKÝ DĚTSKÝ SBOR. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://pds.wz.cz/main.php?lang=cz&page=about>.

reprezentoval Plzeňský kraj a město Plzeň v německém Regensburgu na česko-bavorském festivalu.⁷⁶

3.2.2 JIŘIČKY

Dětský pěvecký sbor Jiříčky vznikl v roce 1982 a jejich hlavním sídlem je 34. základní škola v Plzni. Sbor tvoří převážně děti ve věku od 7 do 15 let pod vedením sbormistryně Jarmily Procházkové.⁷⁷ Tyto děti vystupovaly a vystupují na mnoha koncertech jak u nás, tak i v cizině. Také se zúčastňují řady celostátních soutěží (např. v roce 2010 výběrová soutěž Porta musicae v Novém Jičíně, v roce 2011 krajská soutěž v Rokycanech, apod.) a festivalů (např. Bambiriáda, Jirkovská srdíčka a Plzeňské notování). Dále Jiříčky pořádají soutěž pro plzeňské mateřské školy a společný koncert v Synagoze. Od září 2009 funguje také přípravný pěvecký sbor Broučci tvořeny žáky z 1. tříd.⁷⁸

3.2.3 JAVOŘIČKY

Sbor působí na základní umělecké škole Bedřicha Smetany již od roku 1985. V tomto roce ho založila a vedla sbormistryně Mgr. Ludmila Javorská, ale v dnešní době ho již vede sbormistryně Mgr. Bedřiška Koželuhová. Javoříčky se zúčastňují různých kulturních akcí, pořádají výchovné koncerty pro malé děti a každé léto jezdí na soustředění, kde se věnují zpěvu a přípravě nového repertoáru.⁷⁹ Javoříčky natočily v roce 2005 své vlastní CD a v letech 2004 a 2006 vyhráli 1. místo na Krajské soutěži školních dětských sborů.⁸⁰

3.2.4 MARIELLA, SLUNÍČKA A BERUŠKY

Dětský pěvecký sbor Mariella působí v Plzni od roku 1990 na 15. základní škole ve Skvrňanech. V jeho čele stojí již od počátku Mgr. Marie Nováková a na klavír doprovází

⁷⁶PLZEŇSKÝ DĚTSKÝ SBOR. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://pds.wz.cz/main.php?lang=cz&page=about>.

⁷⁷DPS JIŘIČKY PLZEŇ. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://www.dpsjiricky.ic.cz/onas.html>.

⁷⁸Dětské sbory 19.10.2012: Jiříčky Plzeň [online]. Dostupné z: <http://www.plzenskenotovani.cz/index.php/cs/2012/uastnici-festivalu/dtske-sbory-19102012>.

⁷⁹JAVOŘIČKY – dětský pěvecký sbor. *Informace o nás*[online]. Dostupné z: <http://javoricky.webnode.cz/o-nas/>.

⁸⁰Dětský pěvecký sbor Javoříčky [online]. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=531>.

Bc. Hana Bezděková.⁸¹ Jejich repertoár zahrnuje skladby téměř všech slohových období a různých žánrů. Mariella spolupracuje s různými skladateli, převážně ze západních Čech. Během své existence získala sbor četná ocenění v celostátních a mezinárodních soutěžích a stal se tak reprezentativním sborem města Plzně. Sbor „navštívil mnoho zemí Evropy, vystupoval v roce 2004 v Radě Evropy ve Štrasburku při příležitosti vstupu České republiky do Evropské unie.“⁸² V roce 2002 sbor navštívil Spojené státy americké, což bylo jeho největší zahraniční turné. Ve svých aktivitách má ještě sbor pořádání zimních a jarních koncertů, kterých se účastní další dětské sbory z Čech i zahraničí.⁸³

Na 15. základní škole pracuje sbormistryně Hana Macháčková se sborem Berušky, který navštěvují žáci prvních tříd.⁸⁴ Na stejné škole působí také sbor Sluníčka čítající zhruba 70 zpěváčků ve věku od 7 do 10 let. Sbor vznikl stejného roku jako Mariella a kromě obvyklých zkoušek se účastní také pěveckých festivalů, pravidelně pořádá koncerty pro kluby seniorů a invalidů a v neposlední řadě pořádá charitativní akce. Největší odměnou zato vše bylo pro sbor získání ocenění za výbornou hlasovou kulturu, které získala Sluníčka již dvakrát.⁸⁵

3.2.5 SBOR CÍRKEVNÍHO GYMNÁZIA

Sbor církevního gymnázia sídlící na Mikulášském náměstí v Plzni byl založený ve stejném roce jako samotné gymnázium, tedy roku 1992. Sbor vystupuje především na akcích školy, či města, bohoslužbách, charitativních akcích, ale také koncertuje i v zahraničí např. ve Francii a Německu. Díky získání ocenění zlatého pásma roku 2004 v regionální přehlídce dětských sborů byl Sbor církevního gymnázia zvolen k účinkování na Festivalu dětských pěveckých sborů v Českém Krumlově. Později sbor vystupoval na Festivalu duchovní hudby na Šumavě. Od listopadu roku 2006 jej vede Jakub Šedivý, který s cca 35 členy v průměrném věku 15 let zkouší písně bez žánrového omezení.⁸⁶

⁸¹ FIALA, J. *Marie Nováková a její dětské sbory na Plzeňsku*, s. 20.

⁸² ZELENKOVÁ, V. *Mariella rozdávala lásku* [online]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/article/mariella-rozdavala-lasku>.

⁸³ DPS MARIELLA PLZEŇ. *O nás* [online]. Dostupné z: http://www.mariella.xf.cz/O_nas/.

⁸⁴ OSVALDOVÁ, M. *Malí zpěváci zpívali před plným kostelem* [online]. Dostupné z: <http://plzen.nejlepsi-adresa.cz/zpravy/clanky/Mali-zpevaci-zpivali-pred-plnym-kostelem-5565>.

⁸⁵ Evropský festival duchovní hudby Šumava – Bayerischer Wald 8. května – 2. června 2013.

Účastníci [online]. Dostupné z: <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici11.html>.

⁸⁶ *Sbor církevního gymnázia* [online]. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=354>.

3.2.6 LAHODA

Nejnovejším dětským pěveckým sborem v Plzni je bezesporu sbor Lahoda, který vznikl v září roku 2009. Sbormistrem a zakladatelem je Zdeněk Lahoda, který má s výchovou dětí bohaté zkušenosti. Zdeněk Lahoda je také zpěvákem opery Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni a vedoucím mužského kvintetu Hlasoplet. Sbor Lahoda se chce odlišovat od jiných sborů vlastní tvorbou i populárně zaměřenými skladbami, např. moderními úpravami populárních písní. V jeho repertoáru však nechybí ani klasické sborové skladby. Tento sbor se snaží dětem nabídnout možnost smysluplného trávení volného času. Zkoušky sboru se konají na 17. Základní škole v Malické ulici a sbor navštěvuje zhruba 40 zpěváků. Dětský pěvecký sbor Lahoda chce do budoucna nahrát CD a stát se odrazovým můstkem pro spoustu zpěváků.⁸⁷

3.3 SMÍŠENÉ SBORY

3.3.1 ČESKÁ PÍSEŇ

Nejstarším smíšeným pěveckým sborem v Plzni je bezesporu Česká píseň založená již roku 1954 významným českým skladatelem Zdeňkem Lukášem. Kromě lidové hudby se sbor již od svého vzniku věnoval hudbě soudobé. Produkci tvořila také sborová díla přímo od Zdeňka Lukáše. Naneštěstí musel Zdeněk Lukáš sbor v šedesátých letech ze zdravotních důvodů opustit a role sbormistra se po něm ujal výrazný český hudebník Jaroslav Krček. Od roku 1979 až do roku 1990 se sbormistrem stává Zdeněk Vimr, který vrací sboru jeho původní slávu. V současnosti je sbormistrem České písně Vojtěch Jouza. Za dlouhá léta co sbor funguje, získal četná ocenění na českých, ale také i mezinárodních hudebních festivalech.⁸⁸

3.3.2 SCHOLA U REDEMTOŘŮ

Chránový sbor Schola u Redemtoristů vznikl v roce 1985 z podnětu římskokatolického kněze Josefa Žáka, který chtěl, aby liturgickou hudbu doprovázel i příhodný zpěv. Schola působí při kostele sv. Jana Nepomuckého na Chodském náměstí v Plzni, který je více známý jako kostel u Redemtoristů, jelikož ho v roce 1911 postavil řád

⁸⁷ MAŠÍNOVÁ, M. *Výroční zpráva 2009 - Dětský pěvecký sbor Lahoda*, s. 4 [online]. Dostupné z: <http://www.panamo.cz/images/stories/pdf/vz2009.pdf>.

⁸⁸ ČESKÁ PÍSEŇ. *Historie sboru (1954 – 1960)* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskapisen.cz/?q=node/4>.

redemptoristů. Zpočátku byl sbor pouze mužský, ale za působení prvního vedoucího Pavla Urbana se sbor stal smíšeným s převažující mužskou složkou. Když Pavel Urban sbor opustil, vedla ho po krátkou dobu bývalá operní pěvkyně, paní Jitka Jůzková - Mannová a po ní do role uměleckého vedoucího nastoupil Antonín Švehla, který vede sbor až doposud. Schola zpívá především ordinária, ale v jejich repertoáru zní také „*skladby prakticky všech období od gotiky přes skladby renesanční, barokní, klasické a romantické až ke skladbám současných autorů. Většinou jsou skladby prováděny "a capella" (bez hudebních nástrojů), některé s varhanním doprovodem. O větších svátcích (velikonoce, vánoce) jsou prováděny náročnější skladby s doprovodem malého orchestru převážně smyčcových nástrojů.*“⁸⁹ Schola u Redemptoristů pořádá několikrát do roka samostatné koncerty i koncertní zájezdy.⁹⁰

3.3.3 SCHOLA KATEDRÁLY SV. BARTOLOMĚJE V PLZNI

Schola při katedrále sv. Bartoloměje vznikla na podzim roku 1986, jako druhá schola v Plzni po schole redemptoristické. O její založení se stejně jako u scholy redemptoristické zasloužil Mons. Mgr. Josef Žák. V dnešní době je sbormistrem Petr Kryl. Sbor zpívá pravidelně v neděli při mši svaté v katedrále sv. Bartoloměje. „*Kromě bohoslužeb zpívá schola i o svátcích, na svatbách, křtinách a účastní se i společných vystoupení s ostatními plzeňskými scholami při slavnostních příležitostech. V roce 1998 si scholy bartolomějská a redemptoristická společně zazpívaly ve Vídni a o rok později v Bardejově.*“⁹¹ Hlavním cílem scholy katedrály sv. Bartoloměje v Plzni je oživení liturgické hudby při bohoslužbách a sblížení věřících v kostele. V oblibě má schola skladby z období baroka a renesance, v svém repertoáru má ale i soudobou hudbu, či chorál.⁹²

3.3.4 CANTICORUM

K založení smíšeného pěveckého sboru Canticorum došlo na přelomu let 1988/89 z popudu původních členů dětského sboru Jiříčky. O deset let později se role sbormistryně ujímá Mgr. Veronika Hanšová a Canticorum se početně rozrůstá. Převrat nastává

⁸⁹ ADMIN. *O sboru – Schola u redemptoristů* [online]. Dostupné z: http://www.urede.cz/readarticle.php?article_id=8.

⁹⁰ ADMIN. *O sboru – Schola u redemptoristů* [online]. Dostupné z: http://www.urede.cz/readarticle.php?article_id=8.

⁹¹ PACHNEROVÁ, J. *Bartolomějská schola* [online]. Dostupné z: http://web.quick.cz/fsvbart/stranky/bart_schola.html.

⁹² PACHNEROVÁ, J. *Schola katedrály sv. Bartoloměje v Plzni – O nás* [online]. Dostupné z: http://scholabartolomej.sweb.cz/index_soubory/page0001.html

příchodem Mgr. Anastázie Šourové do vedení sboru v lednu roku 2008. S jejím vedením sbor dosáhl nespočtu úspěchů, což dokazuje mnoho pozitivních recenzí o Canticoru. Vedle koncertování má sbor na starosti, také pořádání svého vlastního festivalu Plzeňské notování určeného ostatním sborům, které chtějí prezentovat své kvality. Dnešní podoba sboru sčítá přes 40 pěvců a pěvkyní, které na klavír doprovází Eva Vimrová. Repertoár sboru je opravdu rozmanitý a to od hudby duchovní, přes klasickou a lidovou, až po hudbu populární.⁹³

3.3.5 SCHOLA OD SV. MARTINA A PROKOPA A TOUCH OF GOSPEL

Sbor Schola od sv. Martina a Prokopa vznikl v roce 1990 při kostele sv. Martina a Prokopa v Plzni, který je součástí plzeňské salesiánské farnosti v Lobzích. Scholu vedl nejprve Pavel Kovář, poté Jan Mentl a od roku 1996 se vedení zhostil Michal Beránek.⁹⁴

Když sbor opustil brány svého kostela a začal se zúčastňovat různých přehlídek sborů a festivalů např. Jazz na ulici, Spiritual Fest atd., „*vyvstala potřeba pojmenovat se poněkud méně deskriptivně a více zapamatovatelně než „Schola od sv. Martina a Prokopa“, které se stejně pracovně říkalo „křovci“*“⁹⁵. Sbor se tedy roku 2001 přejmenoval na současný název Touch of Gospel, což v překladu znamená špetka gospelu. Od roku 2003 zpívá navíc k tradičním liturgickým skladbám, také skladby gospelové od evropských, ale i amerických autorů. Touch of Gospel je jedním z prvních gospelových souborů v České republice.⁹⁶

3.3.6 NOVÁ ČESKÁ PÍSEŇ

Smíšený pěvecký sbor Nová Česká píseň vznikl odtržením od České písně. V roce 1990 totiž panovala v České písni řada neshod a tak se sbormistr Zdeněk Vimr se sborem rozloučil, aby založil sbor zcela nový.⁹⁷ Nová Česká píseň působí při Západočeské univerzitě v Plzni. Členy sboru tvoří jak studenti, tak pedagogové, ale i lidé mimo ZČU. Nová Česká píseň pořádá každoročně řadu koncertů a sama se zúčastňuje významných

⁹³ CANTICORUM. *Vocalgroup – Canticorum – Plzeň* [online]. Dostupné z: <http://www.canticorum.cz/index.php/cs/>.

⁹⁴ FRS. *Setkání sborů 2001 (3. Ročník)* [online]. Dostupné z: http://www.urede.cz/readarticle.php?article_id=90&rowstart=0.

⁹⁵ TOUCH OF GOSPEL. *O nás* [online]. Dostupné z: http://www.tog.cz/o_nas.

⁹⁶ TOUCH OF GOSPEL. *O nás* [online]. Dostupné z: http://www.tog.cz/o_nas.

⁹⁷ FIALA, J. *Před padesáti lety vznikla Česká píseň*, s. 26.

sborových festivalů v České republice. Největšími úspěchy jsou zájezdy do Spojených států amerických a Anglie.⁹⁸

3.3.7 DÍVČÍ AKADEMICKÝ SBOR PLZEŇ

Dívčí akademický sbor byl založen v roce 1993 na katedře hudební kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni. Sbormistryněmi jsou doc. PaedDr. Daniela Mandysová a Mgr. Romana Feiferlíková, které mají kromě vedení sboru společně také vyučování oboru zpěv a hlasové výchovy na katedře hudební kultury Západočeské univerzity. Obě samostatně koncertují a společně natočily album s názvem Česká noc. Ve sboru zpívají studentky bakalářských a navazujících magisterských oborů již zmiňované katedry hudební kultury. Dívčí akademický sbor interpretuje své skladby na mnoha koncertech v České republice, ale také v zahraničí např. Francie, Polsko, Německo, či Slovensko. „*Ve svém repertoáru má nejen skladby starých mistrů a úpravy lidových písní, ale zvláště se zaměřuje na kompozice 20. století, z nichž některé premiéroval.*“⁹⁹ Se sborem rovněž příležitostně spolupracují Komorní orchestr katedry hudební kultury, Symfonický orchestr univerzity v Regensburgu Folklórní soubor univerzity Kolín nad Rýnem a další. Že je Dívčí akademický sbor sborem vysokých kvalit, dokazují četná vítězství a ocenění na mezinárodních sborových soutěžích a festivalech. Vyhrál cenu za interpretaci skladby Zdeňka Lukáše na festivalu „Jaro se otevírá“, opakovaně vyhrál 1. místo v kategorii dívčí sbory na festivalu „Young Prague“. Na festivalu „Akademická Banská Bystrica“ vyhrál opakovaně 1. místo v kategorii ženské sbory a cenu Asociace slovenských pěveckých sborů za vyspělou hlasovou kulturu.¹⁰⁰

3.3.8 PLUS

Komorní pěvecký sbor PLUS vznikl z popudu chybějícího amatérského sboru v Plzni v únoru roku 2004. Sbor byl pojmenován podle dřívější tradice pěveckých učitelských sborů a tak zkratka znamená „Plzeňský učitelský sbor“.¹⁰¹ Od začátku ho vede Mgr. Hana Šlégrová. Původně byl sbor pouze ženský, avšak od roku 2006 se změnil na

⁹⁸ NČP. Úvodní stránka [online]. Dostupné z: <http://www.novaceskapisen.cz/>.

⁹⁹ Dívčí akademický sbor Plzeň [online]. Dostupné z: <http://www.festaacademica.cz/sbor.php?id=13>.

¹⁰⁰ Dívčí akademický sbor Plzeň [online]. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=210>.

¹⁰¹ Pěvecký sbor Plus [online]. Dostupné z: <http://www.totem-rdc.cz/ostatni-aktivity/1066-2-hudebni-aktivity/pevecky-sbor-plus.htm>.

smíšený.¹⁰² Co se koncertní činnosti týče, sbor vystupoval, v prostorách výstavní síně Mastné krámy, na svém Vánočním a letním koncertu. Od roku 2007 koncertoval na festivalu „Synagoga zpívá v květnu“, kde povětšinou sbor Plus festival uzavíral. Prvotně sbor fungoval pod občanským sdružením KOŠ při 1. základní škole, ale od podzimu roku 2011 pracuje pod záštitou občanského sdružení TOTEM, které pomocí dobrovolnické činnosti pomáhá rozvíjet sociální služby pro kohokoliv. Není tedy divu, že je sbor otevřen všem věkovým kategoriím bez jakýchkoliv potřeb dřívější pěvecké přípravy. Sbor PLUS má také široký rozsah repertoáru od klasické hudby, přes díla sborových autorů, po skladby jazzové až písňě populární.¹⁰³

3.3.9 KOMORNÍ SMÍŠENÝ PĚVECKÝ SBOR VOX IMPERFECTA A SCHOLA PŘI KOSTELE PANNY MARIE NANEBEVZATÉ V PLZNI

Komorní smíšený pěvecký sbor zpívající převážně chrámové skladby z období renesance a baroka vznikl roku 2006 v Plzni.¹⁰⁴ Vox Imperfecta se vyvinul z původní scholy při kostele Panny Marie Nanebevzaté u františkánského kláštera, která vznikla již v roce 1980.¹⁰⁵ Vox Imperfecta založil a po celou dobu vede Pavel Dolanský, který se sborem doprovází liturgii mše svaté a s duchovní hudbou koncertuje po celé České republice.¹⁰⁶

3.3.10 KOMORNÍ SBOR MLÁDEŽE KO.MAR

Komorní sbor mládeže Ko.Mar vznikl v únoru roku 2007 z 20 členů pěveckého sboru Mariella zpívajícího při 15. základní škole v Plzni. Ko.Mar již několikrát vystupoval ve spolupráci s Mariellou, také absolvoval několik samostatných koncertů v České republice a Německu. „*Má za sebou úspěšně provedené premiéry skladeb komponovaných přímo pro tento sbor. Mladí skladatelé, studenti kompozičního oddělení Konzervatoře v Plzni, pod vedením Doc. Jiřího Bezděka, Ph.D. zajímavě upravili pro sbor několik vánočních koled a Doc. Jiří Bezděk pro sbor napsal cyklus Osm cikánských písní pro sbor*

¹⁰² Plus [online]. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=1344>.

¹⁰³ Pěvecký sbor Plus [online]. Dostupné z: <http://www.totem-rdc.cz/ostatni-aktivity/1066-2-hudebni-aktivity/pevecky-sbor-plus.htm>.

¹⁰⁴ VOX IMPERFECTA. Úvod [online]. Dostupné z: <http://www.voximperfecta.wbs.cz/>.

¹⁰⁵ Schola při kostele Panny Marie Nanebevzaté v Plzni [online]. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=1070>.

¹⁰⁶ Evropský festival duchovní hudby Šumava – Bayerischer Wald 8. května – 2. června 2013. Účastníci [online]. Dostupné z: <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici11.html>.

a akordeon.¹⁰⁷ Sbor vede Hana Bezděková a v jeho repertoáru jsou skladby klasické, duchovní a také písňě populární.¹⁰⁸

3.3.11 KOMORNÍ SBOR ČESKÝCH MUZIKANTŮ

„Komorní sbor českých muzikantů vznikl na jaře roku 2011 jako iniciativa ze strany studentů ZČU a dalších přátel plzeňské konzervatoře, kteří mají radost nejen ze sborového zpěvu, ale i ze společného trávení volného času.“¹⁰⁹ Sbor má za sebou účinkování na festivale Plzeňské notování a v jeho repertoáru zaznívají skladby světské, duchovní klasické i populární.¹¹⁰

¹⁰⁷ Komorní sbor Komár [online]. Dostupné z: www.komari.wgz.cz/.

¹⁰⁸ Komorní sbor Komár [online]. Dostupné z: www.komari.wgz.cz/.

¹⁰⁹ Dospělé sbory – 20.10.2012: Komorní sbor českých muzikantů [online]. Dostupné z: <http://plzenskenotovani.cz/index.php/cs/archiv/2012/uastnici-festivalu/dosple-sbory-20102012>.

¹¹⁰ Dospělé sbory – 20.10.2010: Komorní sbor českých muzikantů [online]. Dostupné z: <http://plzenskenotovani.cz/index.php/cs/archiv/2012/uastnici-festivalu/dosple-sbory-20102012>.

4 KLUBOVÁ SCÉNA

Historie plzeňské klubové scény spadá až do roku 1990, kdy vznikl první plzeňský klub. Tato kapitola se zabývá pouze hudebními kluby, ve kterých se hraje, nebo hrála živá hudba. Vybráno je tedy přesně patnáct hudebních klubů, které byly, nebo jsou pro plzeňský kulturní život významné.

4.1 DIVADLO POD LAMPOU

Divadlo pod lampou rozjelo svoji kariéru v listopadu 1990 v Havířské ulici a může se pyšnit titulem nejstarší klub v Čechách. Vzniklo z pozůstatků stejnojmenného divadla malých forem, které zde bylo do roku 1989. Divadlo pod lampou byl první klub, který dával prostor pro alternativní kulturu. V červnu 1991 se Divadlo pod lampou stává příspěvkovou organizací města Plzně a je městem podporováno jako multikulturní středisko. V roce 1993 se na klubu odrazilo přesycení návštěvníků a středční a čtvrteční koncerty kapel jsou pro lidi málo. Prvním ředitelem klubu byl Ivan Jáchim, dnešní šéf agentury Dominik Centrum, který zde působil do prosince 1994. Na jeho místo nastupuje v lednu 1995 Petr Choura, který Divadlu pod lampou šéfuje dodnes.¹¹¹ 14. června 1997 byl klub kvůli havarijnímu stavu uzavřen a až do 7. listopadu 1998, kdy se znovu otevřel, byl rekonstruován.¹¹² Nově otevřený klub má mírně pozměněný název, zvětšený sál a balkon s barem. Vzhledem k tomu, že město dům, v němž se Lampa nachází, odkoupilo, se mění i poslání klubu. V patře nad klubem vzniká kontaktní centrum, což je poradna a skupinová terapie pro lidi, co mají potíže s drogami. Mění se i dramaturgie klubu. Z čistě ortodoxního rockového klubu na víceúčelový prostor, zaměřený jak na rockovou, tak taneční muziku, na divadlo, nebo třeba i etnickou hudbu. Zkrátka řečeno podařilo se rozšířit záběr.¹¹³ Divadlo pod lampou dalo možnost vzniku nespočtu kapel, které v dřívější době neměly kde hrát a ve svých začátcích se díky klubu měly kde odrazit. Takové kapely, které díky Lampě vznikly, jsou například Znouzectnost, nebo Tleskač. V roce 2008 se Lampa mění z původní příspěvkové organizace města Plzně na obecně prospěšnou společnost. Z tohoto důvodu dostává menší finanční podporu od města a získává si sama granty převážně z městských a obvodních grantových programů, dále pak z krajských, ale také z Ministerstva

¹¹¹ Rock & pop: *úplný průvodce moderní hudbou*, s. 24.

¹¹² DIESTLER, R. *Večery pod lampou: almanach Divadla pod lampou 1990-200*, s. 3.

¹¹³ Rock & pop: *úplný průvodce moderní hudbou*, s. 25.

kultury ČR.¹¹⁴ Od roku 1998 do nynějška se zde koná vyhledávací soutěž Múza, která dává možnost zúčastnit se amatérským kapelám. Cenou pro vítěze je možnost nahrát CD v nahrávacím studiu. Divadlo pod lampou nabízí kvalitní výběr skupin z domácí i zahraniční klubové scény. Hrála zde taková jména, jako jsou: Khoiba, Ecstasy of St. Theresa, Pipes and Pints a mnoho dalších. Od roku 1990 částečně představuje přibližně 2500 koncertů, navíc se zde konají filmové projekce, divadelní představení a další akce. V číslech jsou to 3 ředitelé, sedm účetních, devět dramaturgů, kolem šedesáti barmanů a desetitisíce lidí, kteří prošli vchodem Divadla pod lampou.¹¹⁵ Klub se může také pochlubit Certifikátem Bezpečný klub, který mu byl udělen městem. Klub se musel zavázat, že nebude nalévat nezletilým a pro město je díky tomu důvěryhodný, tudíž zde nejsou časté návštěvy policie. Celkově patří Lampa mezi vyhledávané celoevropské kluby.¹¹⁶

4.2 SALOON

Saloon v Plzni na Roudné vznikl 19. listopadu 1992. Založil ho Zdeněk Čermák, bývalý dramaturg tohoto klubu. Rok po jeho otevření se zde začala konat živá muzika. Všude jinde se hrávaly pouze diskotéky, a tak jako první ve městě pojal Zdeněk Čermák úmysl uvádět živé kapely. U Radka Andrejse v Konstantinových Lázních dali dohromady podium a rozjeli koncerty. V červenci roku 2002 při povodních bylo toto podium zničeno. O tři roky později Saloon končí svoji existenci a přestavuje se steakový bar Saloon Roudná, který je zde dodnes. Podnik nyní nabízí pořádání různých akcí a firemních večírků a také pravidelné kulturní akce včetně filmových promítání a sportovních přenosů. Bylo zde možné vidět a slyšet koncert skupiny Turbo, nebo koncert kapely Strašlivá podívaná.¹¹⁷

4.3 BÍLEJ MEDVĚD

Rockový bar Bílej medvěd byl založen 10. února 1993 Richardem Steinerem. Bar sídlí v Prokopově ulici za Komorním divadlem. Richard Steiner se vrátil z emigrace s představou rockového baru, jaké znal ze svého pobytu v Německu. Tyto představy uskutečnil a vybudoval první a nejslavnější rockový bar v Plzni. Dramaturgie byla

¹¹⁴ CHOCHOLE, T. *Divadlo pod lampou slaví 20 let s kapelou Jana P. Muchowa*, s. 4.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 4.

¹¹⁶ BLAŽEK, I. *V Plzni startují bezpečné kluby*. Právo, 2009, roč. 19, s. 12.

¹¹⁷ ROTT, L. *Saloon slaví deset let*. Plzeňský kulturní přehled Kultura, č. 11, s. 26.

koncipována hlavně na rockovou, bluesovou a irskou muziku. V dnešní době je bar předělán na anglický bar s bohatou nabídkou alkoholu a pochutin. Interiér je zařízen v anglickém stylu a na stěnách je možné spatřit obrazy ledních medvědů. V letních měsících je zde terasa s grilem, kde se konají převážně akce s názvem „Zase prase“. Nejnovějším přírůstkem tohoto klubu je prostor za klubem nazývaný se Under Bear, který vznikl na začátku roku 2010 a vyniká svojí rozlohou. V Under Bearu nechybí podium, na kterém se konají koncerty kapel, jako jsou například Twisted Rod, nebo Rockabilly. Svou podobou a charakterem ovlivnil Bílej medvěd i řadu svých následovníků jako jsou například Džungle, nebo Černý racek.¹¹⁸

4.4 CÉČKO

Klub C vznikl 21. září 1994 v Masarykově ulici na Doubravce. V dramaturgii ho měl Radek Tolar, bývalý člen skupiny Mesqualeros. Radek Tolar našel prostory v patrových útrobách nákupního centra, které se jmenovalo Centrum. Přibližně před 30 lety vznikla na tomto místě vinárna stejného názvu, která byla po listopadu 1989 předělána na rockový klub Mendocino, který se však neujal. Céčko bylo otevřeno vyprodaným koncertem B.B. a J.A.R. Dramaturgie zde byla různorodá, žádné věnování se jednomu stylu za každou cenu.¹¹⁹ V Céčku se v průměru představilo pět kapel za týden, čemuž mohly ostatní kluby jediné závidět.¹²⁰ Prostor se zde dával také začínajícím kapelám, protože Radek Tolar chtěl dát možnost všem vyzkoušet si stát na opravdovém pódiu, slyšet se z odposlechu a přivést si na své vystoupení přátele. Takový klub ale v Plzni nikde jinde nebyl, proto se Céčko stalo velmi oblíbeným a vyhledávaným klubem, který pojme až 500 lidí. Bohužel z finančních důvodů musel Radek Tolar klub prodat. V roce 2005 se zde otevírá hudební klub, sportbar a herna Crazy C Street, která je na tomto místě dodnes.¹²¹

4.5 ČERNÝ RACEK

Známý rockový klub Černý racek v Tylově ulici vznikl v roce 1994. Založili ho Radek Tolar a Jiří Helus. Dramaturgie byla koncipována na rockovou muziku, ale postupem času se zde začaly objevovat styly, jako jsou hip-hop nebo house.¹²² V roce 1999

¹¹⁸ Ambiente. *Bílej medvěd* [online]. Dostupné z: <http://www.pilsnerpubs.cz/kluby/bilej-medved.html>.

¹¹⁹ Rock & pop: *úplný průvodce moderní hudbou*, s. 26.

¹²⁰ *Rockový klub dělá živá muzika, říká Radek Tolar*. Plzeňský deník, 5. září 1997, s. 13.

¹²¹ Rock & pop: *úplný průvodce moderní hudbou*, s. 27.

¹²² DVORÁK, P. *Racek se znovu otevírá*. Plzeňský deník, roč. 10, s. 14.

má klub nové podium a koncerty se zde konají dvakrát až třikrát do týdne. V roce 2000 se klub zavírá a v roce 2001 se znovu otevírá s novým názvem Rock klub Racek. Klub se v té době hodlá zaměřit výhradně na rock a vyřadit styly, které se zde objevovaly před tím. Hrály zde například skupiny Palice, Děda Mládek Illegal band a další.¹²³ Koncem roku 2005 Rock klub Racek definitivně končí a otevírá se zde nonstop bar Racek, ve kterém se již živé koncerty nepořádají.¹²⁴

4.6 ZACH'S PUB

Zach's Pub vznikl v roce 1995 v Kollárově ulici se záměrem rozšířit hudební kulturu v Plzni. Založil ho Karel Zach, který před tím pracoval jako inženýr, projektant útvaru hlavního architekta města Plzně. Zach's Pub vybudoval díky vrácení dvou činžovních domů, které před tím pronajímal.¹²⁵ Před vznikem Zach's Pubu se na tomto místě v Kollárově 20 nacházel takzvaný vinný bufet u Zachariáše, který zde byl od roku 1990.¹²⁶ Inspirací pro vznik a výzdobu interiéru Zach's Pubu pro něj byl plzeňský klub Bílej medvěd, který ovlivnil celou řadu lidí nejen ze Zachovy generace.¹²⁷ Pod vedením Karla Zacha se stal klub vyhlášeným tak, že o něm vyšel článek i v Americkém deníku The Arizona Daily Star.¹²⁸ Dramaturgie se postupem času vyvinula k prezentaci alternativních žánrů, jako jsou keltská, nebo bluesová hudba.¹²⁹ Na podiu se vystřídala taková jména, jako jsou: Laco Deczi a New York Cellula, Věra Bílá a Kale, Divoký Bill, Čechomor, MIG 21, Mňága a Žďorp, United Flavour, Xindl X a spoustu dalších.¹³⁰ Zach's Pub dává také možnost začínajícím kapelám. Vytváří scénu pro alternativní rockovou hudbu, folk, jazz i blues. V zimě se hraje uvnitř pubu, naopak v létě se hraje na přilehlé zahrádce s podiem, která pojme až 300 lidí.¹³¹ V budoucnu by chtěl Karel Zach předat podnik svým dětem, které by pokračovaly v tradici tohoto významného irského pubu.¹³²

¹²³ Černý racek slaví muzikou. Plzeňský deník, 10. září 1999, s. 17.

¹²⁴ Ambiente. Racek [online]. Dostupné z: <http://www.pilsnerpubs.cz/music-bary/racek.html>.

¹²⁵ KOČÍ, R. Z inženýra se stal hospodský, s. 11.

¹²⁶ CHOCHOLE, T. Zach'spub slaví, je mu patnáct let, s. C/3.

¹²⁷ CHOCHOLE, T. Klub je součástí Zachovy rodiny, s. D/4.

¹²⁸ KOSOVÁ, P. O známém hudebním klubu psal také americký deník, s. 3.

¹²⁹ Zach's Pub slaví pět let existence, s. 26.

¹³⁰ CHOCHOLE, T. Zach's pub slaví, je mu patnáct let, s. C/3.

¹³¹ DIESTLER, R. Pub dává prostor alternativě všeho druhu, s. 3.

¹³² CHOCHOLE, T. Klub je součástí Zachovy rodiny, s. D/4.

4.7 CLUB JAM

Klub byl otevřen 11. srpna 1995 v ulici Doudlevecká 27 a jmenoval se Beat Club Jam. Začínal jako rockový klub s reprodukovanou hudbou. Dramaturgie však byla již od počátku koncipována pro hraní živé muziky a klub byl vytvořen pro vystupování a jamování rockových kapel. Začátky měl Jam složité, proto se zde hrála živá muzika pouze jednou týdně. Od roku 1996 se již živá muzika pořádala dvakrát týdně, a to v úterý a ve čtvrtek. Od roku 2001 se koncerty pořádaly pravidelně již třikrát týdně (úterý, čtvrtek a sobota). Od roku 2004 i čtyřikrát týdně (úterý, čtvrtek, pátek a sobota). V roce 2005 došlo ke kompletní přestavbě a díky výměně prakticky veškerého vybavení vznikl prostornější a světlejší klub s převážně rockovou živou hudební produkcí. V tomto roce se také mění název klubu z Beat Club Jam na Club Jam. Od roku 2006 se koncerty pořádají dvakrát až třikrát týdně (středa, pátek a sobota). Hrají zde převážně amatérské a začínající kapely z Plzeňska. Hráli zde například Head Down, Leader, Lords, Revolver, Pillow Fight, Gang Sinatra, Amores Peros a spoustu dalších. Klub dává také možnost začínajícím kapelám, aby přišly zahrát. Jam také vyniká možností rezervace salónku pro uzavřenou společnost, již zmiňovanými pravidelnými živými vystoupeními kapel, příjemným posezením v klubové atmosféře a možností videoprojekce – koncerty, sportovní utkání. V své historii se Jam zapsal do podvědomí Plzeňanů tím, že byl pouze na zvonek a mohly do něj pouze vybraný jedinci. Nyní tomu tak není a klub je otevřen široké veřejnosti.¹³³

4.8 JAZZ ROCK CAFÉ

Jazz Rock Café založil 19. června roku 1997 Goran Stojič, který přijel z chorvatského Splitu do Plzně v roce 1996, aby zde pracoval v kasinu. Nejdříve chodil s přáteli do hudebních klubů, a protože je fanoušek jazzu, blues a také rocku, tak ho při vystoupeních napadla myšlenka, jak by pořádal tato vystoupení on sám. Inspiraci bral z konceptů v pražské Lucerně, a jelikož v Plzni neexistoval klub, ve kterém by se hrál jazz a blues, otevřel Jazz Rock Café, aby přiblížil Plzeňanům osobnosti bluesové a jazzové scény. Klub okamžitě nabíral na oblibě a to i díky speciálním jamům, které zde probíhaly, například v rámci festivalu Jazz na ulici. Obliba klubu stále stoupala, a tak se zavedly pravidelné středeční koncerty, které jsou nyní neodmyslitelnou tradicí tohoto klubu. Pro tyto středeční koncerty zvolil Goran Stojič vstup zdarma. Jazz Rock Café je výborný

¹³³ *Historie klubu* [online]. Dostupné z: <http://www.clubjam.cz/historie-klubu2/>.

podnik na dobrém místě, ve kterém jsou k vidění stylové fotky na stěnách.¹³⁴ Kvalitní muzika a časté koncerty dodávají místu jedinečnou atmosféru. Hráli zde například: Rudy Linka, Miles Evans, Milan Svoboda, Radek Krampfl a mnoho dalších. V pátek a v sobotu zde hraje DJ hudba – směs hudebních žánrů, takže si každý přijde na své.¹³⁵

4.9 U ŠESTI STRUN

Hospoda U Šesti strun vznikla v roce 1998. Před ní zde tři roky fungovala pivnice, restaurace a nakonec i vinárna. Tu nedlouho provozovala rodina Pilců, jejichž otec a synové se mimo jiné věnovali muzice (Beatles revival band – The Stars) a právě oni pojmenovali tyto prostory „U Šesti strun“. V roce 1999 vznikla v prostoru za restaurací jedna z největších zahrádek v Plzni s přibližně sto místy k sezení. Jak již název napovídá, jedná se o hudební podnik, ve kterém je ke slyšení živá muzika. U Šesti strun je vyhlášený podnik tím, že se zde provozovali proslulé hudební akce nejrozumnějších žánrů jako rock’n’roll, beat, jazz, folk i country. Do roku 2003 zde vystoupilo, na téměř 320 koncertech spousta místních i celorepublikových kapel a sólistů. Vedle různých revivalů (Beatles, Uriah Heep, Janis Joplin, Ozzy, Kiss atd.) zde každoročně hrály například Brutus, P. Dobeš, I. Hlas a další.¹³⁶ Také se zde konaly doplňkové koncerty festivalů Jazz a Struny na ulici.¹³⁷ Od února 2003 do června 2007 zde fungovala egyptská a poté ruská restaurace, které se ovšem neujaly a poté se předchozí majitel rozhodl vrátit strunám zašlou slávu až do konce roku 2009. Nyní se na tomto místě v Purkyňově ulici nachází restaurace a bar ŠachMat, která vznikla na počátku roku 2010.¹³⁸

4.10 HI-FI KLUB

Hi-Fi klub, který se nachází na Náměstí republiky 12, zde vznikl v roce 2000. Tento klub se odjakživa vyznačuje blízkostí Plzeňského náměstí, obloukovým stropem a přátelskou atmosférou, která je dána místními štamgasty a pohodovou obsluhou.¹³⁹ V klubu se hraje hlavně folk a bluegrass, ale na své si přijdou i příznivci country. Významné na klubu je, že se zde hraje živá muzika a to třikrát do týdne. Hrají zde většinou

¹³⁴ STOJÍČ, G. *Přijel, aby pracoval v kasinu, teď vlastní dva kluby*, s. C/6.

¹³⁵ Design & Code by MAGICPOINT. *Historie klubu Jazz Rock Café* [online]. Dostupné z: <http://jazz.magicpoint.cz/cz/historie.php>.

¹³⁶ BENEŠ, M. FRISCH, Jan. *Historie* [online]. Dostupné z: <http://www.sach-mat.cz/?presenter=History>.

¹³⁷ ROTT, L. *Jak to bude při nadcházejících festivalech U Šesti strun* [online]. Plzeňský deník, roč. 10, s. 15.

¹³⁸ BENEŠ, M. FRISCH, Jan. *Historie* [online]. Dostupné z: <http://www.sach-mat.cz/?presenter=History>.

¹³⁹ CHOCHOLE, T. *Hifi klub je oáza pro fanoušky folku*, s. D/5.

regionálně méně známé kapely, ale čas od času sem zavítají i známé folkové skupiny jakou jsou: Jakub Kořínek + K. Misíková a hosté, Laik, Siláž nebo Old School band. Přes letní prázdniny se v Hi-Fi klubu koncerty nepořádají.¹⁴⁰ V roce 2005 nabídl tehdejší majitel klub k odkoupení svému zaměstnanci Michalu Krausovi, který nezaváhal a rozhodl se mít klub ve vlastní režii. V roce 2006 se Hi-Fi znovu otevírá již s novým interiérem a vzduchotechnikou, která zde dosud chyběla. Hi-Fi klub se vyznačuje také tím, že se zde náhodně scházejí muzikanti, kteří hrají a zpívají ostatním pro radost. Michal Kraus proto začal ze svých úspor postupně nakupovat hudební nástroje, které jsou brány jako klubové vybavení a kdokoliv kdo má chuť hrát, si je může zapůjčit na baru. Do budoucna majitel podniku žádné změny neplánuje. Naopak by rád udržel tradici.¹⁴¹

4.11 INSPIRAL

Klub Inspiral vznikl v zimě roku 2001 v Plzni v Resslerově ulici. Vybudovali ho DJové a hudebníci, kteří chtěli mít prostor, ve kterém budou moci hrát pro lidi. Klub se orientuje na drum & bass, reggae, etno, hip-hop, ale nebrání se i jiným stylům. Dříve se zde nacházela diskotéka Resslerovka a před ní dílenský dům. Ze začátku sídlil klub pouze v prvním patře a hrála se v něm převážně elektronická muzika, později si majitelé odkoupili i nejspodnější patro se zahrádkou a vybudovali restauraci a další klub Inspiral.¹⁴² V roce 2006 si studenti František Hošta a Oldřich Jaroš odkoupili od města prostřední patro tohoto domu, a tak vznikl další klub Neutral. Tímto se tento dům změnil na hudební dům, ve kterém je v každém patře o zábavu postaráno. V Neutralu je k nalezení ojedinělá U-rampa pro skateboardisty, což je pro Plzeň rarita a v říjnu 2006 se zde otevřela DJská škola, což je také rarita.¹⁴³ 8. srpna 2008 se nově otevřela, místo restaurace Inspiral v nejspodnějším patře, restaurace Pohoda, která je zde dodnes. Konají se zde výstavy uměleckých děl a živé koncerty.¹⁴⁴ Ve stejný datum se ruší klub Inspiral v prvním patře a otevírá se nový prostorově lépe koncipovaný klub Cartel 17, který končí v roce 2010 a místo něj se otevírá Neutral Café. V Neutral Café se pokračuje v tradici a konají se zde stále koncerty skupin, například zde vystoupil Deadly Hunta a spoustu dalších zahraničních, ale i místních kapel a zpěváků.

¹⁴⁰ *Muziku a utopence nabízí hifi klub*, s. IV a V.

¹⁴¹ CHOCHOLE, T. *Hifi klub je oáza pro fanoušky folku*, s. D/5.

¹⁴² *InSpiral Klub* [online]. Dostupné z: <http://www.akce.cz/misto/10817/inspiral-klub-plzen>.

¹⁴³ ŠTRUNCOVÁ, M. *Unikátní klubové menu: Jízda na U rampě zdarma*, s. 11.

¹⁴⁴ DVOŘÁK, O. *Vítejte na našich pohodových stránkách* [online]. Dostupné z: <http://pohodaplzen.cz/index.php>.

4.12 HOUSE OF BLUES

House of Blues byl otevřen 16. ledna 2003 v Černické ulici.¹⁴⁵ Vybuoval ho Goran Stojič, který je také majitelem Jazz Rock Café. Dramaturgickou skladbou patří hudební klub k vyhlášeným v Plzeňském kraji.¹⁴⁶ Každý čtvrtek se zde pořádají koncerty kapel jak zahraničních, tak i českých.¹⁴⁷ Prvotní zásadou House of Blues bylo to, aby se tento klub vyhýbal komerci, a aby se v něm odehrávaly opravdu speciální koncerty. Goran Stojič chtěl také přitáhnout opravdové osobnosti jazzu a blues. Tento sen se mu vyplnil a v House of Blues zahráli takoví velikáni jako saxofonista Eric Marienthal, američtí kytaristé Hiram Bullock a Henry McCullough, který spolupracoval například s Pink Floyd, fenomenální kytarista z USA Mike Stern a další. Z těch Českých například Dan Bárta. Hostem byla také Slovenka Jana Kirschner.¹⁴⁸ Klub pořádá pravidelné úterní jamy, na které je vstup volný. Na místní a méně náročné skupiny mají studenti vstup zdarma nebo za poloviční cenu.¹⁴⁹ V roce 2008 si pod svou záštitu vzal klub Petr Čermák, který si ho od Gorana Stojiče odkoupil. V tradici však pokračuje, takže pro stálé návštěvníky se nic nezměnilo. Klub pojme až 250 lidí, ve kterém se nachází luxusní sál s barem a podiem. Raritou je, že v útrokách tohoto klubu se nachází Pizza DOMA, takže si zde na své přijdou i milovníci pizzy.¹⁵⁰

4.13 MUSIC CLUB ANDĚL

Music club Anděl vznikl v roce 2003 v Bezručově ulici necelých sedmdesát metrů od náměstí Republiky. Před ním se zde nacházel klub Šantán¹⁵¹, pojmenovaný podle skutečného Šantánu, který se zde nacházel ve 30. letech. Klub Šantán takto fungoval od konce roku 1999 do dubna 2003. Nyní je Anděl takové malé kulturní zařízení. Nachází se zde v první části Café bar a v té zadní Music club, ve kterém se konají každou středu a čtvrtek koncerty kapel. Hráli zde například The Prostitutes, Afrodziak, Toxique a další. V dramaturgii se meze nekladou, takže je zde ke slyšení různorodá skladba všech hudebních žánrů. Přesto jak je Music club Anděl oblíbeným klubem s dlouholetou tradicí,

¹⁴⁵ MAGICPOINT s.r.o. Tomac1.net. *House of Blues* [online]. Dostupné z: <http://www.houseofblues.cz/cz/prostor.php>.

¹⁴⁶ *House of Blues nabídl za pět let přes 900 koncertů*, s. B/5.

¹⁴⁷ *Plzeň má bluesový klub*, s. 17.

¹⁴⁸ STOJIČ, G. *Přijel, aby pracoval v kasinu, teď vlastní dva kluby*, s. C/6.

¹⁴⁹ *Klub uspořádal za čtyři roky 700 koncertů*, s. C/4.

¹⁵⁰ MAGICPOINT s.r.o. Tomac1.net. *House of Blues* [online]. Dostupné z: <http://www.houseofblues.cz/cz/prostor.php>.

¹⁵¹ *Zapařte u nás: Anděl café & Music bar*. s. IV a V.

začátky neměl vůbec lehké. Ze začátku se snažil vypadat jako holandský coffe shop, proto se v něm shromažďovali přívrženci všeho nelegálního a jejich čtyřnozí mazlíčci. Ratanový nábytek začal brát rychle za své a „dredatí“ návštěvníci ničili vše, co se dalo. Toto však vyvrcholilo radikální změnou a došlo k uzavření podniku. Později se klub znovu otevírá, je zrekonstruovaný a nově je zde otevřena i kavárna, která se v nočních hodinách mění na druhý bar. Během krátké doby se Anděl dostal do podvědomí Plzeňanů a nyní je jedním z nejnavštěvovanějších v Plzni.¹⁵²

4.14 MUSIC CLUB 100DOLLA

Stodola vznikla v roce 2005 a založil ji Aleš Zajíc, který pracuje v Německu jako šéfkuchař. Napadlo ho vybudovat klub pro mladé lidi, kteří mají rádi alternativní scénu. Každý pátek zde byl koncert hip-hopového uskupení, například do Stodoly zavítali pražští Notes from Prag, Indy a Witch, plzeňský Divoký Západ a další. Každou sobotu zde probíhaly punkové koncerty a koncerty začínajících skupin. V žánrech se zde meze nekladly, takže co se týče různorodosti dramaturgie, každý si přišel na své. Klub se vyznačoval příjemným domácím prostředím, vynikajícím fotbálkem a možností videoprojekcí. V roce 2008 došlo k přestavbě a klub dostal nový kabát v podobě nového baru a graficky slušivě vymalovaných stěn. Aleš Zajíc jakožto kuchař dostal nápad poskytnout lidem i něco dobrého k jídlu, proto zakoupil pec na pizzu s tím, že se zde bude péct, bohužel tento plán skončil fiaskem. Na začátku jara roku 2010 Stodola končí a Aleš Zajíc předává klíče od klubu novému majiteli. Na začátku léta 2010 se klub znovu otevírá jako No Limit a je kompletně předělán na tzv. diskotéku.

4.15 BUENA VISTA CLUB

Buena Vista Club je poměrně nový multikulturní klub v Plzni, který vznikl v dubnu 2006. Klub volně navazuje na tradici stejnojmenného klubu v Karlových Varech, ve kterých byl nedílnou součástí kulturní scény. Buena Vista Club je pro Plzeň raritou díky své architektuře posazené do avantgardního stylu. Interiér i exteriér jsou inspirovány díly slavných umělců Friedensreicha Hundertwassera a Antoniho Gaudího. Celkově je klub dosti originální a nadčasový. Kdysi na tomto místě v Kollárově 20 býval podnik na

¹⁵² *Press informace: Příloha magazínu Reflex – EX, 2. 6. 2005.* [online]. Dostupné z: <http://www.andelcafe.cz/press>.

zpracování masa a výroba uzenin. V Buena Vistě je otevřeno šest dní v týdnu a program je zde stále nabitý. Každý den se zde konají koncerty nejrůznějších žánrů (MIG 21, Xindl X, Dan Bárta atd.), pouští se i reprodukováná hudba, hrají se zde divadelní představení (např. Komici s.r.o.) a k zhlédnutí jsou i časté výstavy a vernisáže. Buena také nabízí vizuální umění v podobě promítání filmů. Netradiční a stylové prostory tohoto klubu se 160 místy k sezení je možné využít k nejrůznějším prezentacím, seminářům, nebo třeba školením. V přední části domu se nachází kancelář, kde je možné zakoupit vstupenky na kulturní akce Buena Vista Clubu. Klub provozuje Západočeské kulturní centrum a náklady na provoz získává ze vstupného, sponzoringu a grantových možností.¹⁵³

¹⁵³ *Buena Vista Club nový multifunkční klub*. Plzeňské noviny, s. 7.

5 FESTIVALY

Tato kapitola se bude zabývat významnými Plzeňskými festivaly s několikaletou tradicí. Vybral jsem tedy tři nejznámější festivaly, které se v Plzni konají. Nutno zmínit jejich velký přínos pro celý kraj, jelikož Plzeň díky těmto festivalům navštěvují i lidé z jiných částí České republiky a zahraničí.

5.1 SMETANOVSKÉ DNY

Multižánrový kulturní festival Smetanovské dny vznikl již v roce 1981 jako vědecké sympozium zabývající se problematikou 19. století. Toto odborně založené sympozium tvořící různé bloky přednášek, vernisáží a odborných debat se tradičně pořádá ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje. K sympóziu se postupem času připojovaly další kulturní akce a dnes Smetanovské dny spojují hudbu, divadlo, výtvarné umění a film. Hudební program se rozrostl do úrovně největšího hudebního festivalu v Plzni. Významově se stal festival lákavým pro celou řadu umělců a hudebních těles v podstatě z celého světa. Vystupovala zde například světově známá Schola Gregoriana Pragensis, Pražský komorní orchestr a také spousty domácích a zahraničních umělců, včetně předních plzeňských souborů. *„Poslední ročníky se vyznačovaly realizací náročných festivalových projektů – v roce 2008 byla uvedena Janáčkova Glagolská mše, v roce 2009 Matoušovy pašije J. S. Bacha a ve stejném roce i zajímavé srovnání tvorby Mozarta a Salieriho v podobě provedení Requiem obou autorů. Nejnáročnějším bylo uvedení monumentálního Requiem G. Verdiho v roce 2010, které se stalo pro všechny přítomné skutečně nezapomenutelným hudebním zážitkem.“*¹⁵⁴ V roce 2012 však na povrch vyplynuly problémy s financováním festivalu, a tak organizátoři oslovili Plzeňskou filharmonii s prosbou o pomoc s dramaturgií festivalu. Hudební produkce se poté těšila velkému zájmu návštěvníků festivalu. Na základě rozhodnutí zastupitelstva města Plzně se roku 2013 stala Plzeňská filharmonie hrdým pořadatelem festivalu Smetanovské dny.¹⁵⁵

Smetanovské dny jsou bezesporu jedním z nejstarších plzeňských kulturních festivalů. Na pořádání festivalu se od roku 1981 vystřídala celá řada organizátorů, ovšem tvář nejvýznamnějšího českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany zůstává symbolem

¹⁵⁴ *Historie* [online]. Dostupné z: <http://www.smetanovskedny.cz/historie-p15.html>.

¹⁵⁵ *Historie* [online]. Dostupné z: <http://www.smetanovskedny.cz/historie-p15.html>.

festivalu napořád. Je tedy logické, že hlavní repertoár festivalu tvoří právě díla Bedřicha Smetany. Návštěvníci však mohou slyšet i další styl kromě klasické hudby jako jsou např. jazz, rock a další.¹⁵⁶ „Hudební část připravuje Plzeňská filharmonie ve spolupráci se Západočeským hudebním centrem, Divadlem J. K. Tyla a ostatními institucemi a společnostmi - Základní uměleckou školou Bedřicha Smetany, Domem hudby nebo s Nadací 700 let města Plzeň, která od roku 2005 uděluje hudební cenu Plzeňský Orfeus.“¹⁵⁷

5.2 JAZZ BEZ HRANIC

Mezinárodní hudební festival Jazz bez hranic založilo roku 2006 stejnojmenné občanské sdružení Jazz bez hranic, které vzniklo jen o rok dříve, tedy roku 2005 v Plzni. Festival vznikl v návaznosti pořádání jazzových koncertů a festivalů agenturou Triwoli, která uspořádala Mezinárodní big bandový festival konající se v letech 1993 až 2000 a po něm následující festival Jazz na divadle, který trval od roku 2001 do 2004. Návrh na založení festivalu přišel od německých organizátorů festivalu Jazz ohne Grenzen v Deggendorfu, kteří toužili mít v České republice partnera, a jelikož má jazz v Plzni výbornou tradici a řadu posluchačů, bylo jisté, že právě Plzeň bude hlavním sídlem Jazzu bez hranic. Občanské sdružení Jazz bez hranic, jehož „posláním je sdružování a vzdělávání jeho členů, které směřuje k rozvoji hudebních aktivit, k pořádání kulturních akcí, spolupráci v rámci euroregionů i širší osvětové činnosti vedoucí k výchově a hledání příležitostí pro mladé muzikanty v Plzni a Plzeňském kraji“¹⁵⁸ se pustilo nejen do organizace festivalu Jazz bez hranic, ale dle svých cílů také k iniciativě podpořit mládež a roku 2008 založilo Plzeňský jazzový klub. Projekt je to tedy přes hraniční, jelikož podporuje výměnu hudebníků z Čech, Bavorska a Horního Rakouska v podobě pořádání jazzových festivalů, samostatných koncertů, dílen, či vzdělávacích programů pro mládež. Festival Jazz bez hranic je přehlídkou absolutních jazzových špiček z celého světa. Sdružení to také stojí velké úsilí sehnat hvězdy pomyslného jazzového nebe. Naštěstí na vše není občanské sdružení samo, poněvadž roku 2007 podepsalo partnerskou smlouvu s bavorským Passau Jazz Fest a hornorakouským INN toene Jazz am Bauernhof o spolupráci v pořádání festivalů. K festivalu se rok od roku připojují města, jako jsou například od roku 2007 Regensburg, od roku 2008 partnerská města Plzně Liege a

¹⁵⁶ Historie [online]. Dostupné z: <http://www.smetanovskedny.cz/historie-p15.html>.

¹⁵⁷ Historie [online]. Dostupné z: <http://www.smetanovskedny.cz/historie-p15.html>.

¹⁵⁸ Jazz bez hranic. O nás [online]. Dostupné z: <http://www.jazzbezhranic.com/o-nas.html>.

Limoges, Centrum Bavaria-Bohemia v německém Schönsee a také česká města jako jsou Třemošná, Klatovy, Rokycany, Domažlice a další. Protože je však celý projekt Jazz bez hranic neziskovou záležitostí, nebylo by ho možné pořádat bez pomoci dalších subjektů, sponzorských darů, prodejem reklamy, nebo dotacemi a granty. Největší událostí v tomto kontextu bylo získání čtyřletého grantu pro léta 2012 až 2015 ve výši téměř 3 400 000 Kč a označení festivalu Jazz bez hranic jako tradiční akce města Plzně.¹⁵⁹ *"Festival se svou kvalitou i rozsahem bezpochyby zařadil mezi festivaly evropské úrovně, i když s českým rozpočtem, říká jeho ředitel Ivan Slabý"*¹⁶⁰, díky kterému se stal festival největší jazzovou událostí v celém Plzeňském kraji.

5.3 ŽIVÁ ULICE DŘÍVE FESTIVAL NA ULICI

Multižánrový festival Živá ulice vznikl teprve v roce 2012. Je však největším letním plzeňským festivalem vůbec a to díky jeho době trvání, která trvá v podstatě celé léto. Festival vychází z tradice a známosti jejího předchůdce, festivalu Na ulici, který vznikl v polovině 90. let a stal se pro Plzeňany symbolem hudebního léta v Plzni. Postupem času se dostal do podvědomí i lidem z okolí. Z festivalu Na ulici se stala největší hudební událost Plzeňského kraje propojující hlavně hudbu, divadlo, vzdělávací programy, happeningy, Hyde Park, kde si můžou návštěvníci vyměňovat své názory a spoustu dalších aktivit.¹⁶¹

Na festivalu je hlavně krásné to, že procházíte Plzní a na každém rohu se něco děje. Na Náměstí Republiky se těší oblibě hudba všech žánrů např.: keltská hudba, reggae, balkánská dechovka, nebo třeba večer gospelů a spirituálů. Prostor u branky patří především plzeňským kapelám a interpretům, jazz si mohou návštěvníci poslechnout v zahradě Měšťanské besedy. Na alternativní hudbu lze zajít do Zach's Pub. C. W. Saloon v Kolárově ulici zve na tradiční country scénu. Před Západočeským muzeem je House of Blues Stage, na které si návštěvníci mohou užít big beat. Pro děti a rodiče je zase program vyhrazen v prostorách Proluky.¹⁶²

¹⁵⁹ Jazz bez hranic. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://www.jazzbezhranic.com/o-nas.html>.

¹⁶⁰ IKO. *Festival Jazz bez hranic skončil. Nabídne už jen dva dezerty* [online]. Dostupné z: <http://plzen.nejlepsi-adresa.cz/zpravy/clanky/Festival-Jazz-bez-hranic-skoncil-Nabidne-uz-jen-dva-dezerty-14438>.

¹⁶¹ Živá ulice. *O projektu* [online]. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/o-festivalu/o-projektu/>.

¹⁶² SEN. *V Plzni to žije Na ulici* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz:8001/ct24/kultura/131097-v-plzni-to-zije-na-ulici/>.

Živou ulici organizuje sdružení ART Prometheus, které vyhrálo výběrové řízení vyhlášené městem pro pozici pořadatele festivalu. Sdružení ART Prometheus má bohaté zkušenosti s organizací v oblasti kulturního managementu po celé Evropě i mimo ní např. přípravu doprovodného programu českého pavilonu na EXPO 2010 v Šanghaji, zahájení mistrovství světa v ledním hokeji v Košicích atd.¹⁶³

Živá ulice je skutečně festivalem na mezinárodní úrovni, svojí různorodostí a nápaditostí láká ročně tisíce návštěvníků z Plzeňského kraje i z širokého okolí. Festival podporuje primátor Plzně Mgr. Martin Baxa a také náměstkyně pro kulturu primátora města Plzně Bc. Eva Herinková, která „*garantuje obohacení místního kulturního života a dodává, že půjde o vystoupení specializovaná na veřejný prostor, což je v souladu s koncepcí Evropského hlavního města kultury 2015. Zahraniční umělci mají spolupracovat s místními a společně by měli oživit centrum města*“¹⁶⁴.

„*Živá ulice je synonymem slova festival – které ve skutečnosti znamená především slavnost, oslavu. V Plzni se bude slavit síla společných zážitků a setkávání, bez zábran a pro každého*“ vysvětluje filozofii festivalu jeho ředitel Jakub Vedral.¹⁶⁵

¹⁶³ Magistrát města Plzně a ART Prometheus o.s. *Tisková zpráva festivalu Živá ulice – Plzeňská setkání* [online]. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/press/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-festivalu-ziva-ulice-plzenska-setkani.html>.

¹⁶⁴ VESELÁ, D. *Město mění hudební festival za Živou ulici* [online]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/nazory_region/mesto-meni-hudebni-festival-za-zivou-ulici20111215.html.

¹⁶⁵ ART Prometheus o.s. a Ostrovy s.r.o. *Tisková zpráva – Pilsen City Fest se řítí do centra Plzně* [online]. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/press/tiskove-zpravy/pilsen-city-fest-se-riti-do-centra-plzne.html>.

6 ZÁVĚR

Hudba má v Plzni bohatou tradici. První zmínky o hudebním životu v Plzni, které jsou dochovány, spadají do počátku 14. století, kdy se Plzeň stala centrem řemesel a obchodu. V tomto období se rozvíjela převážně liturgická hudba v místních kostelích.¹⁶⁶ Má práce však nepojednává o takto vzdálené historii. Téma *Současný hudební život v Plzni* jsem si vybral převážně proto, že mi je kultura blízká a s hudebním životem v Plzni se zde setkáváme dnes a denně.

Plzeň jakožto hlavní město Plzeňského kraje je významné kulturní centrum České republiky. Nejhodnotnější kulturní činnost vykazuje Divadlo J. K. Tyla, které s Plzní úzce spolupracuje. Velká část kulturních událostí je pořádána právě s DJKT. Navíc se DJKT podstatně podílí na popularizaci plzeňské kultury v zahraničí a samo divadlo pořádá jednu z nejprestižnějších událostí ve střední Evropě a to Mezinárodní festival Divadlo. Dále spolupracuje s festivaly Smetanovské dny a Jazz bez hranic, které jsou včetně festivalu Živá ulice tradičními akcemi města.

Multižánrový festival Smetanovské dny přináší do Plzně zcela jedinečná umělecká vystoupení a nabízí širokou škálu hudebních žánrů, které lákají nejen Plzeňany, ale i návštěvníky z jiných krajských měst.

V konání jazzových festivalů má Plzeň dlouholetou tradici. Přínos pro město z konání festivalu Jazz bez hranic je nezanedbatelný, jelikož se ho účastní především profesionální, ale také amatérské hudební soubory a sólisté z Česka, Německa a Rakouska. Zasluhou pořadatelů, kteří shromažďují hudebníky právě z Česka, Německa a Rakouska na festivale, získává Plzeň dobrou pověst v podobě regionální spolupráce se sousedními státy. *Jedním z obecných cílů projektu je přispět ke kulturnímu sblížení česko-bavorsko-hornorakouského pohraničí a tím i k postupnému odbourávání jazykových bariér a sousedských zaujatostí.*¹⁶⁷ Díky účinkování největších umělců z celého světa navštíví festival ročně několik tisíc návštěvníků. Stejně jako Plzeň těží i Jazz bez hranic hlavně z mezinárodní spolupráce s partnerskými městy.¹⁶⁸

¹⁶⁶ ANDERLE, J. a kol. *Plzeňsko – příroda, historie, život*, s. 650.

¹⁶⁷ Jazz bez hranic. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://www.jazzbezhranic.com/o-nas.html>.

¹⁶⁸ Jazz bez hranic. *O nás* [online]. Dostupné z: <http://www.jazzbezhranic.com/o-nas.html>.

Festival Živá ulice je zas jedním z hlavních taháků projektu Evropské hlavní město kultury 2015 a svou produkcí se snaží přilákat jak Plzeňany, tak lidi z širokého okolí. Živá ulice je multižánrovým festivalem, na kterém si má přijít každý na to své. Zahraniční umělci spolupracují s těmi místními a v centru města tak vznikají zcela unikátní vystoupení.¹⁶⁹

V roce 2010 získala Plzeň prestižní titul Evropské hlavní město kultury pro rok 2015. Plzeň si však tento titul do roku 2015 musí obhájit, jelikož obhájení titulu znamená veliký příval návštěvníků a zvýšení zájmu ze zahraničí. Pro Plzeň a obyvatele města je to obrovská příležitost pozvat turisty a umělce z celé Evropy, se kterými může vytvořit spolupráci v oblasti kultury. Hlavní myšlenkou projektu Evropské hlavní město kultury 2015 je otevřenost právě Evropě a turistům z celého světa. Dále také představení Plzně zbytku Evropy. Projekt EHMK se tedy zapojuje do většiny kulturních aktivit v Plzeňském regionu a pořádá své vlastní kulturní události např. Den Meliny Mercouri, Divadelní léto pod plzeňským nebem, Historický víkend atd. Díky tomuto projektu získá Plzeň nové divadlo, které má být nejmodernější v celé Evropě, dále nově zrekonstruovaný Světovar, ale hlavně mezinárodní uznání a prestiž moderního kulturního města.¹⁷⁰

Plzeň se dostává do podvědomí celého světa nejen díky jedinečnému pivu, světoznámému Divadlu J. K. Tyla, či mezinárodním festivalům, ale také díky sborům, které Plzeň reprezentují v podstatě po celém světě. Plzeňské kluby zase přitahují do města umělce a návštěvníky jak z České republiky, tak ze zahraničí. Plzeň je moderní rozvíjející se město s bohatou kulturní tradicí a nespočtem příležitostí v oblasti hudební kultury.

¹⁶⁹ VESELÁ, D. *Město mění hudební festival za Živou ulici*[online]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/nazory_region/mesto-meni-hudebni-festival-za-zivou-ulici20111215.html.

¹⁷⁰ FAQ [online]. Dostupné z: <http://www.plzen2015.net/media/faq/>.

7 RESUMÉ

Pilsen is an important city with a long cultural tradition. For my Bachelor thesis I chose the topic *Present musical life in Pilsen*. In this work I intended to describe the history and present cultural events in Pilsen. This Bachelor thesis deals with the Theatre of J. K. Tyl, choirs, music clubs and festivals. The end contains evaluation of benefits and contribution of musical activities in Pilsen and Pilsen region, which are referred to in this work. The range of activity of the Theatre of J. K. Tyl, choirs, music clubs or festivals spreads across borders and participation in the project Pilsen European Capital of Culture 2015 promises arrival of tourist and an the interest of foreign countries in the culture of the city of Pilsen; and also it promises some income into the city budget, which will be used for improvement of cultural life of the city.

Pilsen is getting famous not only for its unique beer, the world known Theatre of J. K. Tyl or for its international festivals, but also for choirs, which represent the city literally around the world. Pilsner clubs are tempting into the city artists and visitors not only from the Czech Republic, but also from abroad. Pilsen is a modern and developing city with a very long cultural tradition and with countless opportunities in the field of musical culture.

8 LITERATURA

8.1 KNIŽNÍ PUBLIKACE

ANDERLE, Jan a kol. *Plzeňsko – příroda, historie, život*. Praha: Baset, 2008. 879 s. ISBN 978-80-7340-100-9.

BOKŮVKOVÁ, Vlasta a kol. *Z hudebního života západních Čech 1. díl*. Klatovy: Okresní muzeum, 1997. 94 s. ISBN 80-900253-8-2.

BRICHTA, Vladimír a kol. *Dějiny Plzně III. – Od roku 1918 do roku 1948*. 1. vyd. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1982. 468 s.

ČEPELÁK, Václav a kol. *Dějiny Plzně II – od roku 1788 do roku 1918*. 1. vyd. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967. 296 s.

ČIPERA, Josef. BALŠÁNEK, Antonín. *Nové divadlo královského města Plzně: na paměť slavnostního otevření dne 27. září 1902*. Plzeň: Obec královského města Plzně, 1902. 35 s.

DIESTLER, Radek. *Večery pod lampou: almanach Divadla pod lampou 1990-2005*. Plzeň: Odbor kultury Magistrátu města Plzně, 2005. 76 s. ISBN 80-239-61101.

Divadlo J. K. Tyla. 1. vyd. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1991. 154 s. ISBN 80-7088-042-2.

Divadlo Josefa Kajetána Tyla 2005-2010: 1865-2010 – 145 let českého divadla v Plzni. Plzeň: Divadlo Josefa Kajetána Tyla, 2011. 175 s.

DOUŠA, Jaroslav a kol. *Dějiny Plzně v datech od prvních stop osídlení až po současnost*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. 787 s. ISBN 80-7106-723-7.

FIALA, Jaroslav. *Marie Nováková a její dětské sbory na Plzeňsku*. 1. vyd. Plzeň: Jaroslav Fiala, 2010. 59 s. ISBN 978-80-254-8942-0.

FIALA, Jaroslav. *Západočeská vlastivěda – hudba*. 1. vyd. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU, 1995. 182 s. ISBN 80-7043-122-9.

KŘÍŽ, František. *Město Plzeň: přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1919-1924*. Plzeň: Nákladem města Plzně, 1925.

POMAHAČ, Jiří a kol. *Divadlo J. K. Tyla v Plzni 1975 – 1985*. Plzeň: Divadlo J. K. Tyla, 1985. 90 s.

Sto let českého divadla v Plzni 1865 – 1965. 1. vyd. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1965. 309 s.

ŠTĚPÁNEK, Vladimír. *90 let stálého českého divadla v Plzni*. 1. vyd. Plzeň: Krajské nakladatelství, 1955. 51 s.

VIKTORA, Viktor. FICTUMOVÁ, Zdena. *Divadelní tradice Plzně od 19. století do současnosti: průvodce výstavou*. Plzeň: Státní vědecká knihovna, 1983. 32 s.

8.2 NOVINOVÉ ČLÁNKY

BLAŽEK, I. *V Plzni startují bezpečné kluby*. Právo, 2009, roč. 19.

Buena Vista Club nový multifunkční klub. Plzeňské noviny, 9. května 2006, s. 7.

Černý racek slaví muzikou. Plzeňský deník, 10. září 1999, s. 17.

DIESTLER, Radek. *Pub dává prostor alternativě všeho druhu*. MF Dnes, roč. 11, s. 3.

DVOŘÁK, Petr. *Racek se znovu otevírá*. Plzeňský deník, roč. 10, s. 14.

House of Blues nabídl za pět let přes 900 koncertů. MF Dnes, 9. února 2008, s. B/5.

FIALA, Jaroslav. *Před padesáti lety vznikla Česká píseň*. Plzeňský deník, roč. 13, 27. listopadu 2004, s. 26.

CHOCHOLE, Tomáš. *Divadlo pod lampou slaví 20 let s kapelou Jana P. Muchowa*. MF Dnes, 2010, roč. 21, č. 255, s. 4.

CHOCHOLE, Tomáš. *Hifi klub je oáza pro fanoušky folku*. MF Dnes, roč. 17, s. D/5.

CHOCHOLE, Tomáš. *Klub je součástí Zachovy rodiny*. MF Dnes, roč. 17, s. D/4.

CHOCHOLE, Tomáš. *Zach's pub slaví, je mu patnáct let*. MF Dnes, roč. 21, s. C/3.

Klub uspořádal za čtyři roky 700 koncertů. MF Dnes, 12 ledna 2007, s. C/4.

KOČÍ, Roman. *Z inženýra se stal hospodský*. Plzeňský deník, roč. 14, s. 11.

KOSOVÁ, Petra. *O známém hudebním klubu psal také americký deník*. MF Dnes, roč. 11, s. 3.

Muziku a utopence nabízí hifi klub. Plzeňský deník, 8. září 2005, s. IV a V.

Plzeň má bluesový klub. Plzeňský deník, 18. ledna 2003, s. 17.

Rock & pop: úplný průvodce moderní hudbou. Praha: Muzikus, 1998. Vychází měsíčně. ISSN 0862-7533.

Rockový klub dělá živá muzika, říká Radek Tolar. Plzeňský deník, 5. září 1997, s. 13.

ROTT, Ladislav. *Jak to bude při nadcházejících festivalech U Šesti strun*. Plzeňský deník, roč. 10, s. 15.

ROTT, Ladislav. *Saloon slaví deset let*. Plzeňský kulturní přehled Kultura, č. 11, s. 26.

STOJIC, Goran. *Přijel, aby pracoval v kasinu, teď vlastní dva kluby*. MF Dnes, roč. 17, s. C/6.

ŠTRUNCOVÁ, Martina. *Unikátní klubové menu: Jízda na U rampě zdarma*. Plzeňský deník, roč. 15, s. 11.

Zach's Pub slaví pět let existence. Plzeňský kulturní přehled Kultura, 2. ledna 2000, s. 26.

Zapařte u nás: Anděl café & Music bar. Plzeňský deník, 10. listopadu 2005, s. IV a V.

8.3 INTERNETOVÉ ZDROJE

ADMIN. *O sboru - Schola u redemptoristů* [online]. Publikováno dne 13. dubna 2008, v 12:42 hodin. Dostupné z: http://www.urede.cz/readarticle.php?article_id=8.

AMBIENTE. *Bílej medvěd* [online]. © 2005.

Dostupné z: <http://www.pilsnerpubs.cz/kluby/bilej-medved.html>.

AMBIENTE. *Racek* [online]. © 2005. Dostupné z: <http://www.pilsnerpubs.cz/music-bary/racek.html>.

ART Prometheus o.s. a Ostrovy s.r.o. Tisková zpráva – *Pilsen City Fest se řítí do centra Plzně* [online]. Vytvořeno dne 6. srpna 2012 [citováno dne 24. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/press/tiskove-zpravy/pilsen-city-fest-se-riti-do-centra-plzne.html>.

BENEŠ, Michal. FRISCH, Jan. *Historie* [online]. © 2010. Dostupné z: <http://www.sachmat.cz/?presenter=History>.

CANTICORUM. *Vocalgroup – Canticorum – Plzeň* [online]. Vytvořeno dne 10. ledna 2009, ve 23:55hod. Dostupné z: <http://www.canticorum.cz/index.php/cs/>.

ČESKÁ PÍSEŇ. *Historie sboru (1954 – 1960)* [online]. © 2009. Dostupné z: <http://www.ceskapisen.cz/?q=node/4>.

Design & Code by MAGICPOINT. *Historie klubu Jazz Rock Café* [online]. © 2013. Dostupné z: <http://jazz.magicpoint.cz/cz/historie.php>.

Dětský pěvecký sbor Javoříčky [online]. Vytvořeno dne 2. září 2006, naposledy aktualizováno dne 30. října 2007, v 18:48 hodin. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=531>.

Dětské sbory – 19. 10. 2012: Jiříčky – Plzeň [online]. © 2012. Dostupné z: <http://www.plzenskenotovani.cz/index.php/cs/2012/uastnici-festivalu/dtske-sbory-19102012>.

Dospělé sbory - 20. 10. 2012: Komorní sbor českých muzikantů [online]. © 2012. Dostupné z: <http://plzenskenotovani.cz/index.php/cs/archiv/2012/uastnici-festivalu/dosplesbory-20102012>.

Divadlo J. K. Tyla v Plzni [online]. © DJKT 2013. Dostupné z: <http://djkt-plzen.cz/cz>.

Dívčí akademický sbor Plzeň [online]. © 2011. Dostupné z: <http://www.festaacademica.cz/sbor.php?id=13>.

Dívčí akademický sbor Plzeň [online]. Vytvořeno dne 5. února 2006, naposledy aktualizován dne 28. září 2008, v 9:58 hodin. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=210>.

DPS JIŘIČKY PLZEŇ. *O nás* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: <http://www.dpsjiricky.ic.cz/onas.html>.

DPS MARIELLA PLZEŇ. *O nás* [online]. © 2007 Mariella. Dostupné z: http://www.mariella.xf.cz/O_nas/.

DVOŘÁK, Ondřej. *Vítejte na našich pohodových stránkách* [online]. [citováno dne 25. 2. 2013]. Dostupné z: <http://pohodaplzen.cz/index.php>.

Evropský festival duchovní hudby Šumava – Bayerischer Wald 8. května – 2. června 2013. *Účastníci* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici11.html>.

FAQ [online]. © 2013 město Plzeň. Dostupné z: <http://www.plzen2015.net/media/faq/>.

FRS. *Setkání sborů 2001 (3. ročník)* [online]. Vytvořeno dne 17. ledna 2009, ve 20:23 hodin. Dostupné z: http://www.urede.cz/readarticle.php?article_id=90&rowstart=0.

Historie [online]. © 2013 Plzeňská filharmonie. Dostupné z: <http://www.smetanovskedny.cz/historie-p15.html>.

Historie klubu [online]. Club JAM 2010 - 2012. Dostupné z: <http://www.clubjam.cz/historie-klubu2/>.

IKO. *Festival Jazz bez hranic skončil. Nabídne už jen dva dezerty* [online]. Vytvořeno dne 14. listopadu 2012, ve 13:02 hodin. Dostupné z: <http://plzen.nejlepsi-adresa.cz/zpravy/clanky/Festival-Jazz-bez-hranic-skoncil-Nabidne-uz-jen-dva-dezerty-14438>.

InSpiral Klub [online]. © 2013. Dostupné z: <http://www.akce.cz/misto/10817/inspiral-klub-plzen>.

JAVOŘIČKY – dětský pěvecký sbor. *Informace o nás* [online]. © 2009. Dostupné z: <http://javoricky.webnode.cz/o-nas/>.

Jazz bez hranic. *O nás* [online]. © 2011. Dostupné z: <http://www.jazzbezhranic.com/o-nas.html>.

Komorní sbor Komár [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: www.komari.wgz.cz/.

MAGICPOINT s.r.o. Tomac1.net. *House of Blues* [online]. © 2013. Dostupné z: <http://www.houseofblues.cz/cz/prostor.php>.

Magistrát města Plzně a ART Prometheus o.s. *Tisková zpráva festivalu Živá ulice – Plzeňská setkání* [online]. Vytvořeno dne 24. dubna 2012 [citováno dne 24. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/press/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-festivalu-ziva-ulice-plzenska-setkani.html>.

MAŠÍNOVÁ, Marcela. *Výroční zpráva 2009 - Dětský pěvecký sbor Lahoda*, s. 4 [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: <http://www.panamo.cz/images/stories/pdf/vz2009.pdf>.

NČP. *Úvodní stránka* [online]. © 2013. Dostupné z: <http://www.novaceskapisen.cz/>.

OSVALDOVÁ, Marie. *Malí zpěváci zpívali před plným kostelem* [online]. Vytvořeno dne 17. prosince 2008, v 10:43 hodin. Dostupné z: <http://plzen.nejlepsi-adresa.cz/zpravy/clanky/Mali-zpevaci-zpivali-pred-plnym-kostelem-5565>.

PACHNEROVÁ, Jana. *Bartolomějská schola* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: http://web.quick.cz/fsvbart/stranky/bart_schola.html.

PACHNEROVÁ, Jana. *Schola katedrály sv. Bartoloměje v Plzni – O nás* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: http://scholabartolomej.sweb.cz/index_soubory/page0001.html.

Pěvecký sbor Plus [online]. © 2012. Dostupné z: <http://www.totem-rdc.cz/ostatni-aktivity/1066-2-hudebni-aktivity/pevecky-sbor-plus.htm>.

Plus [online]. Vytvořeno dne 2. září 2006, naposledy aktualizováno dne 30. října 2007, v 18:52 hodin. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=1344>.

PLZEŇSKÝ DĚTSKÝ SBOR. *O nás* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: <http://pds.wz.cz/main.php?lang=cz&page=about>.

Press informace: Příloha magazínu Reflex – EX, 2. 6. 2005 [online]. [citováno dne 15. 06. 2011]. Dostupné z: <http://www.andelcafe.cz/press>.

Sbor církevního gymnázia [online]. Vytvořeno dne 22. května 2006, naposledy aktualizováno dne 28. září 2008, v 10:16 hodin. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=354>.

SEN. *V Plzni to žije Na ulici* [online]. Vytvořeno dne 21. července 2011, ve 14:39 hodin, naposledy aktualizováno dne 25. července 2011, v 18:36 hodin [citováno dne 24. března 2013]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz:8001/ct24/kultura/131097-v-plzni-to-zije-na-ulici/>.

Schola při kostele Panny Marie Nanebevzaté v Plzni [online]. Vytvořeno dne 2. září 2006, naposledy aktualizováno dne 30. října 2007, v 18:50 hod. Dostupné z: <http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=1070>.

TOUCH OF GOSPEL. *O nás* [online]. © 2007. Dostupné z: http://www.tog.cz/o_nas.

VESELÁ, D. *Město mění hudební festival za Živou ulici* [online]. Vytvořeno dne 15. prosince 2011, ve 13:20 hodin [citováno dne 24. 03 2013]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/nazory_region/mesto-meni-hudebni-festival-za-zivou-ulici20111215.html.

VOX IMPERFECTA. *Úvod* [online]. [citováno dne 25. 02. 2013]. Dostupné z: <http://www.voximperfecta.wbs.cz/>.

ZELINKOVÁ, Václava. *Mariella rozdávala lásku* [online]. Publikováno dne 25. listopadu 2010, v 8:04 hodin [citováno dne 27. 01. 2013]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/article/mariella-rozdavala-lasku>.

Živá ulice. *O projektu* [online]. © 2013 Živá ulice. Dostupné z: <http://www.zivaulice.eu/o-festivalu/o-projektu/>.